

V novo šolsko leto. — Krompirja mora biti za vse dovolj.
Pred II. kongresom LF Jugoslavije.
Zdaj odločamo, kakšna bo prihodnja žetev. — Proslava Cankarjeve brigade.
— Naši gozdovi od Mure do Pece.
Na državnih posestvih v Mariboru. — Odkup krompirja.
Pismo iz inozemstva. — O festivalu v Mariboru.
Zunanja politika. — Dopisi.
Fizkultura. — Sah.

Dr. Jože Potrč:

V novo šolsko leto

Začenja se novo šolsko leto, na široko se odpirajo šolska vrata ne samo za vse šoloobvezne otroke, ampak tudi za srednje in višje šole, kjer si je mladina že izbrala svoj bodoči poklic. Z velikim optimizmom in navdušenjem za izvajanje svojih nalog se vrača mladina v šole; toda letošnji začetek šolskega leta je izrednega značaja, pomemben ne samo za našo mladino, ampak za vse našo ljudstvo. Tudi pred našo šolo je postavljena izvedba zakona o petletki, ki postavlja tako učiteljskemu kakor učencem izredne, velike naloge. Petletka zahteva velik dvig števila kadrov izobraženih ljudi, ki so si pridobili bogastvo znanosti ter se usposobili za izvedbo naše petletke. Posebnost letošnjega šolskega leta pa je še tudi v tem, da ne prepuščamo več izbire poklica slučajju, temveč ga z našim planiranjem usmerjamo po potrebah našega gospodarskega, kulturnega in političnega napredka. Petletka, zakonito dete nove družbe, ki gradi socializem, je zgrajena na znanosti, ki nam omogoča obvladavanje zakonov ekonomskega razvoja, razvoja brez kriz, na vedno višjo in višjo stopnjo. Nič več se ne more zgoditi kakor v prejšnji Jugoslaviji, da bi dosegla mladina po težkih materialnih in drugih žrtvah svoj poklic službe, pa bi ne bilo in da bi ostalo znanje, pridobljeno z muko in napori, neizkoriščeno. Petletka zahteva ogromno povišanje števila kadrov in njihovo pravilno razdelitev. Izbira poklica se podreja nalogam, ki nam jih nalaga naš petletni plan.

Za vsako fakulteto in strokovno šolo, za vsako leto posebej, predvideva plan število absolventov in novo vpisanih, tako n. pr. za filozofijo 100, ekonomsko fakulteto 50, medicino 100, agronomijo 50, tehniko 225, učiteljske 215 itd. Le na ta način bo omogočeno racionalno izkoriščanje naših kadrov, da ne bo niti brezposelnosti niti praznih mest.

To plansko usmerjanje pa ne pomeni, da hočemo mehanično nagmati toliko in toliko ljudi v te in te poklice, ampak narobe, dopuščena je vsa svoboda izbire poklica po nagunjenju in sposobnosti, kar omogočajo še v posebni meri stipendije. Tako se odpirajo naši mladini jasna perspektiva, zagotovljena ji je bodočnost, možnost, da vsak razvija vse svoje sposobnosti in obenem koristi domovini kar v največji meri v poklicu, ki si ga je sam izbral. Naš plan predvideva materialno možnost in dolžnost, da damo 75% šolske mladine nižjo srednjo izobrazbo; nova organizacija šol, tako imenovane sedemletke omogočajo pa raven nižje srednje izobrazbe možnost prehoda na vsako srednjo strokovno šolo ali višjo gimnazijo in s tem na vse fakultete, torej dosego najvišje znanstvene kvalifikacije. Tako smo v srečnem položaju, da lahko razvijamo vse intelektualne sile našega ljudstva, da izpolnimo tudi velevažno nalogo našega plana t. j. dvig tehnike in znanosti.

Plan ni samo znanstveno, zavestno obvladovanje našega družbenega razvoja, ampak je tudi težka borba za napred, za novega človeka, kajti smoter našega plana je, vzgojiti novega človeka, boljšega, plemenitejšega, ki ne bo poznal izkoriščanja človeka po človeku in nobenega zatiranja — ne nacionalnega ne rasnega. Zato ni naloga učiteljev samo, da dajo naši mladini novo, višje znanje, ampak je treba dati tudi vzgojo, vzbuditi nova čustva, vliči in okrepiti novo moralno. Poleg vzgoje staršev pada največja odgovornost za prevzgojo naše mladine na učitelja. Zato hočemo podčrtati pomen našega učitelja, resnično ljudskega učitelja, ki tvori tudi po številu temelj naše ljudske inteligence.

Mi potrebujemo mnogo in dobrih učiteljev. Učiteljsko delo ni lahko, zahteva mnogo ljubezni do poklica, Kalinin pravi celo da se mora učitelj roditi in ne samo naučiti, da bi bil res učitelj. Dobra učitelja otroci posnemajo. Za celo življenje dober učitelj lahko zapusti sled v duši, do smrti lahko ostane najboljši spomin na šolo. Resnično ljudski učitelj povezan z delovnim ljudstvom izraža časa narodno-osvobodilne borbe, borec za zmago našega ljudstva na gospodarskem in kulturnem polju, je lahko tudi vzgo-

jitelj, ki more razvijati najmočnejšo gibalno silo današnje družbe — patriotizem. Takšen nov učitelj lahko vsadi v dušo našega otroka in mladince najboljše lastnosti novega človeka, nov višji patriotizem, resnično globoko ljubezen do ljudstva, do delovnih množic, do domovine, do napredka. Zato cenimo takšnega učitelja, ki je prispeval žrtve v težkih materialnih pogojih v prvem času obnove. Naša ljudska oblast te žrtve ne samo priznava in uspehe učiteljskega dela, ampak omogoča v izvedbi petletke, da bo dobil učitelj tak položaj, da bo svoje odgovorne naloge lahko izvršil. Z bližnjo sistematizacijo, z boljše kontrolo nad izpolnjevanjem dolžnosti LO do šole in učiteljsva bomo lahko takoj dosegli znatne uspehe. Odpraviti moramo vsak slab odnos LO do učiteljsva, posebno do požrtvovalnega učiteljsva, kot neprirodno postopanje, ki ruši zvezo delovnega ljudstva, ter ustvariti najtesnejše sodelovanje šole in LO.

Poleg vzgojnega dela našega učiteljsva odloča o šolskem uspehu predvsem mladina sama. V tem pogledu nas vodi največji in upravičeni optimizem. Saj so znane besede maršala Tita o naši mladini, ki je dala s svojo borbo in s svojim delom zgled mladini vsega sveta. Vsemu svetu so znani uspehi naše mladine v delovnih akcijah, na progi, toda še večje, ne precenljive vrednosti so moralni uspehi naše mladine. Najgloblja patriotična čustva prevečajo duše naše mladine, vzgledno je bratstvo in edinstvo mladine naših narodov, novo tovarišvo, zavestna disciplina. Najnaprednejša mladina sveta prihaja v našo deželo, da se vključi v delovni član in da se uči pri naši mladini. Naša mladina stopa od zmage do zmage. Pred njo stoji samo še ena naloga, ki pa zahteva več časa, ki je težja od vseh ostalih, ker zahteva dolgotrajne napore t. j. obvladavanje tehnike in napredne znanosti. Maršal Tito in LMJ sta podčrtala, da je osnovna naloga naše mladine, da se uči in usposablja za gigantske naloge preobrazbe Jugoslavije iz zaostale v napredno deželo. Tudi tukaj ima naša mladina že vidne in nesporne uspehe, kljub temu pa še zaostajajo učni uspehi in so včasih celo slabi. Reš so tema krive tudi objektivne težkoče, posebno v srednjih šolah. Dejstvo je, da še nekateri naši učitelji niso premagali v sebi ostankov preteklosti, da še ne razumejo dovolj veličine zgodovinske vloge Titove Jugoslavije. Spoznati vsestransko to vlogo, pomeni dvigniti naš patriotizem na višjo stopnjo, pomeni vneti v naših srcih upravičeni in zdravi nacionalni ponos, ki nam bo pomagal premagati vse težave, rešiti vse naloge. Potrebno je, da razume naše učiteljsvo prednost ljudske demokracije pred zapadno demokracijo, plana nad anarhijo v gospodarstvu, prednost naše kulture, ki je sicer šele v porastu, ki pa je vsa v službi ljudstva in napredka, nad gnilo kulturo zverinskega individualizma zapada. Vsak naš mladinec mora poznati vso veličino naporov naših narodov v preteklosti in sedanjosti, mora čutiti iskreno nacionalni ponos, ki raste iz zavesti, da razsvetljuje Titova Jugoslavija milijonov potlačanih narodov pot iz suženjstva pod imperializmom v svobodo. Takšen nacionalni ponos, privzgojiti takšen globok patriotizem mladini je najvzvišenejša naloga našega učiteljsva. Edino iz takih čustev se lahko rodi globoka zavest dolžnosti do ljudstva, do napredka in do naše petletke. Tako oborožena bo naša mladina zavzela tudi najbolj silno trdnjavo — znanost.

V deželi kapitalizma se že javlja kriza, zato je razumljiv tam pesimizem. Pri nas pa vlada optimizem, boder pogled na svet, ki nam ga dajejo dosedanj uspehi in krasne perspektive, kar vse rodi zaupanje v naše državno in politično vodstvo. Pri nas se vrši kulturna revolucija, v kateri sodeluje vse ljudstvo, posebno naši prvotni delavci in mladina. Verujem, da bo naša mladina prelila ves svoj optimizem, patriotizem in nacionalni ponos v zavestno energijo in voljo, uresničiti svojo osnovno nalogo v petletki, vztrajno dviganje učnih uspehov. Vsemu našemu učiteljsvu, naši dragi mladini, želim pri njenih plemenitih naporih najlepše uspehe.

V deželi kapitalizma se že javlja kriza, zato je razumljiv tam pesimizem. Pri nas pa vlada optimizem, boder pogled na svet, ki nam ga dajejo dosedanj uspehi in krasne perspektive, kar vse rodi zaupanje v naše državno in politično vodstvo. Pri nas se vrši kulturna revolucija, v kateri sodeluje vse ljudstvo, posebno naši prvotni delavci in mladina. Verujem, da bo naša mladina prelila ves svoj optimizem, patriotizem in nacionalni ponos v zavestno energijo in voljo, uresničiti svojo osnovno nalogo v petletki, vztrajno dviganje učnih uspehov. Vsemu našemu učiteljsvu, naši dragi mladini, želim pri njenih plemenitih naporih najlepše uspehe.

DELEGACIJA JUGOSLOVANSKE ARMADE ODPOTOVALA IZ SOFIJE

Sofija, 13. sept. Dopisnik Tanjug-a poroča: Včeraj popoldne je odpotovala z letalom delegacija Jugoslovanske armade z generalnim majorjem Svetozarjem Vukmanovičem-Tempom na čelu. Slovesa, ki je bil zelo prisrčen, so se udeležili izredni poslanik in pooblaščen minister FLRJ v Sofiji Obrad-

Cicmil z osebjem poslanstva, pomočnika bolgarskega vojnega ministra generalna poročnika Ferdinand Kozovski in Krum Lekarski, načelnik štaba bolgarske armade generalni poročnik Ivan Kinov, predstavnik Sovjetske armade generalni major Sučkov in veliko število voditeljev bolgarske armade.

Krompirja mora biti za vse dovolj

Krompir po pravici spada med najvažnejše artikule naše prehrane. Potrebuje ga sleherni gospodarstvo, vsem menzam in bolnišnicam, delavskim obratnim kuhinjam itd. tvori podlago obroka jedilnega lista.

Naravno je torej, da se v teh dneh, ko je začel kmeti kopati krompir, pritenja razvijati živahen promet s krompirjem. Potrošniki stremijo da si ga čim prej in v zadostni količini nabavijo za vse leto naprej.

Pridelek krompirja je letos odličen in presega vsa pričakovanja. Na državnem posestvu v Prekmurju so ga izkopali 400 t na hektar. To je sicer izreden primer, ki ga je omogočilo dobro seme in dobra obdelava, vendar je tudi pridelek na kmečkih posestvih visoko nad povprečjem in znaša na površino 100 do 120 q.

Spriču tako izredno dobre letine bi bilo pričakovati, da se bo kljub živahnemu popraševanju potrošnikov promet s krompirjem razvijal normalno, posebno še, ker je bila uradno določena cena za krompir taka, da so morali biti in da tudi so pridelovalci z njo povsod zadovoljni. Toda že v prvih dneh so se pojavile pri odkupu nekatere motnje, ki ustvarjajo težave v preskrbi potrošnikov s krompirjem in ki groze, da bo postal krompir do neke mere predmet spekulacije.

Predvsem je treba ugotoviti, da se okrajni in krajevni ljudski odbori ne držijo jasnega načela, da je promet s krompirjem prost. Pridelovalec mora v smislu uredbe o obvezni oddaji določeno količino krompirja (ki je spriču odlične letine v odnosu do njegovega pridelka razmeroma majhna) državi. Z visokom svobodno razpolago in ga lahko proda ali sklene pogodbo za prodajo z državnim podjetjem, z Naprozo, industrijskim magacinom, menzo, bolnišnico, privatnim potrošnikom ali komur koli. Danes pa n. pr. okrajni Grosuplje, Ljubljana-okolica, Maribor-okolica, Ptuj in še drugi prepovedujejo nakup krompirja na svojem terenu ustanovam kolektivne prehrane in drugim, rekoč, da morajo najprej odkupiti določene količine krompirja iz svobodnih viškov po planu republiških potreb, ki jih mora realizirati republiška zadržna poslovna zveza, nato pa da bo promet s krompirjem prost. Isti nepravilni postopek ubirajo številni krajevni ljudski odbori, ki prepovedujejo odvoz krompirja s svojega terena. Ta monopolizem okrajnih in krajevnih ljudskih odborov nasprotuje bistvo naše gospodarske politike in ustvarja pri potrošnikih zmedo ter strah, da ne bodo mogli dobiti krompirja.

Nadaljnji vzrok motenj v preskrbi s krompirjem je slabo delo preskrbovalnega aparata. Ugotoviti je treba, da trgovski aparat, ki je zadolžen za preskrbo naših mest in industrijskih središč s krompirjem, ni storil svoje dolžnosti.

Tako so ti naši potrošni centri konec avgusta in v začetku septembra ostali tako rekoč brez krompirja, čeprav so ga kmetje že kopali. Dalje so na primer tako rekoč vse menze v Mariboru in Celju čisto brez krompirja (in čebule ter zelja prav tako!). Industrijski magacini, ki so odgovorni za nabavo krompirja za delavce svojih tovarn in obratov, so zanemarjali svojo nalogo in kontrahirali le majhne količine krompirja in še te le z okraji ali naprozami, ne pa s pridelovalci samimi, kar bi bilo predvsem važno. Ni bilo opaziti, da bi naproze po mestih svoje potrošnike preskrbovale z zadostnimi količinami krompirja. Stevilne naproze na podeželju so nadalje odpuševale svoje pogodbe z industrijskimi magacini in drugimi ustanovami, ko so dobile od svoje republiške zadržne poslovne zveze dodatni plan odkupa prostih viškov krompirja, čeprav je bilo od ministrstva za trgovino in preskrbo točno določeno, da morajo vse te pogodbe obveljati. Naprozam se je zdelo veliko bolj preprosto prenesti te količine na poslovno zvezo, kot pa se potruditi, da kontrahirajo dodatne količine s kmetovalci. To so nadaljnji vzroki, da so se potrošniki začeli bati, da zanje ne bo krompirja in da so v tej bojazni pritisnili na teren, hoče odkupiti krompir za vsako ceno.

Vse te napake naših oblastvenih organov in trgovskega aparata so sprčno izrabili in še danes izrabljajo razni spekulantski elementi, ki vidijo v krompirju sredstvo za doseg nezastuženih dobičkov na račun naših potrošnikov. Oni so začeli širiti izmišljene glasove o pomanzanju krompirja in navijati cene ter prepovedovali s krompirjem. Vse to nadalje poskušajo izrabljati razni protiljudski elementi, ki bi radi ustvarili težave v redni preskrbi delovnih ljudi, prinesli mednje zmedo in jih odvrgli od dela za izpolnjevanje petletnega plana, zlasti še spriču tega, da so bili popolnoma poraženi v nedavni bitki za odkup žita. Da bi dosegli ti spekulantski elementi svoj namen, širijo izmišljene vesti, da se bo uradna cena krompirja dvignila, kar se v resnici seveda na noben način ne bo zgodilo.

Da bi se odkup krompirja vrnil normalno in da bi vsak potrošnik prišel na reden način do količin, ki jih potrebuje, je nujno potrebno, da takoj napravimo konec vsem napakam naših oblastvenih organov in da temeljito izboljšamo delo celotnega našega preskrbovalnega aparata.

Predvsem morajo vsi tisti okrajni ljudski odbori, ki omejujejo promet s krompirjem, takoj prenehati s temi omejitvami in kontrolirati, da tudi krajevni ljudski odbori na njihovem območju ne delajo ovir v prometu s krompirjem.

Vsa naša trgovska podjetja, industrijski magacini, menze in drugi morajo po-

Klevetniške trditve „merodajne osebnosti“ koroške pokrajinske vlade Osvobodilna fronta za Slovensko Koroško o lažnih poročilih avstrijskega reakcionarnega tiska v zvezi z izjavo Ešrefa Badnjeviča

List „Slovenski vestnik“ je priobčil ne fronto pod naslovom „Dejstva proti izmišljenim trditvam „merodajne osebnosti“ koroške pokrajinske vlade“. Poročilo komentira lažna poročila avstrijskega reakcionarnega tiska v zvezi z izjavo, ki jo je dal predstavnik zunanega ministrstva FLRJ Ešref Badnjevič na tiskovni konferenci v Beogradu. V objavljenem poročilu je rečeno med drugim:

»Listi socialistične in ljudske stranke na Koroškem so objavili izjavo „merodajne osebnosti“ koroške pokrajinske vlade, po kateri koroškim Slovincem nihče ne odvzame njihovih narodnih in kulturnih pravic“. Ta izjava je očiten poizkus, da svetovno javnost preslepe z neresničnimi podatki o stvarnem položaju, v katerem so danes koroški Slovenci. Zaradi tega prinašamo poročilo o stvarnem stanju, ki osvvetljuje v pravi luči izjavo „merodajne osebnosti“ koroške pokrajinske vlade in jo razkrinka. O narodnih pravicah koroških Slovincem, o katerih govori predstavnik koroške pokrajinske vlade, zelo prepričljivo govore naslednja dejstva:

1. Osvobodilna fronta za Slovensko Koroško, nastala že l. 1942 v oboroženi borbi proti nacifazizmu, še do danes ni javno priznana kot množično gibanje vseh antifašističnih koroških Slovincem;
2. Zveza bivših koroških partizanov je bila z odločbo policijskega direktorja v Celovcu z dne 4. aprila 1946 prepovedana, pri čemer se je ta odločba sklicevala na britansko vojaško upravo;
3. Zveza slovenskih izseljencev je bila razpuščena in prepovedana z odlokom direktorja varnostne službe za Koroško z dne 13. avgusta 1946;
4. Zveza mladine za Slovensko Koroško je bila proglašena za ilegalno organizacijo z odločbo direktorja varnostne službe za Koroško z dne 17. oktobra 1946;
5. Antifašistična fronta žena Slovenske Koroške je bila proglašena za ilegalno organizacijo z odločbo direktorja

- varnostne službe za Koroško z dne 17. oktobra 1946;
 6. Zveza bivših političnih internirancev in beguncev za Slovensko Koroško je bila prepovedana z odločbo direktorja varnostne službe za Koroško z dne 25. novembra 1946;
 7. Stevilni delovni prostori krajevnih organizacij in pokrajinske organizacije Osvobodilne fronte so bili odvzeti, prošnje za nove prostore pa zavrnjene;
 8. Dne 27. marca 1947 je bil Karel Prusnik, eden prvih koroških partizanov in sekretar Pokrajinskega odbora Osvobodilne fronte za Slovensko Koroško, obsojen na 4 mesece zapore zaradi nošenja slovenske narodne zastave ter so ga zvezanega odpeljali v zapor Karlau pri Grazu. V zvezi s tem je bilo nadaljnjih 8 funkcionarjev slovenskih organizacij, bivših partizanov, internirancev in kmetov obsojenih istega dne na skupno 14 mesecev zapore in 1100 šillingov denarne kazni;
 9. Dne 7. junija 1947 je bilo 8 slovenskih antifašistov obsojenih na denarne kazni in zapor, ker so v slovenskem kraju Svede poleg že obstoječih nemških napisov, na javnih poslopih in cestah postavili tudi slovenske napise. Med obsojenimi je tudi sekretar Kmečke zveze za Koroško.
- „Merodajna osebnost“ koroške pokrajinske vlade — je rečeno v poročilu Osvobodilne fronte — smatra, da je stanje v dvojezičnih šolah na Koroškem „vzorno“ 4. avgusta 1946 se je slovenska prosvetna zveza pritožila na prosvetno ministrstvo na Dunaju zaradi razmer, ki

svetili več skrbi za nabavo krompirja za svoj delokrog potrošnikov. Nepravilno je, da se posamezni magacini in menze obrtajo na ministrstvo za trgovino in preskrbo za dodelitev manjših količin krompirja, ki se brez posebnih težav dajo odkupiti na terenu. Količine obveznega odkupa, odkupljenega preko Nazoda, so namreč že namenjene za kritje obveznosti naše republike, ki jih imamo do predelov naše države, ki krompir potrebujejo za seme in prehrano, ki nam pa zalo na drugi strani dobavljajo mnogo večje količine žita, maslob in drugih prehrabnih artiklov. Mestni trg morajo biti zadostno založeni, da bodo potrošniki brez težav kupovali krompir po predpisani ceni (nekatera mesta, kot Ljubljana, so to že storila). Za industrijske magacine posebej še velja, da morajo prekiniti z nedravo prakso, da pri odkupu krompirja nudijo pridelovalcem svoje izdelke, kot na primer žeblje, cement, steklo. Če bi šlo po tej poti naprej, po poti zamenjave blago za blago, bi moral kmalu vsakdo, ki hoče kaj kupiti, nuditi nekaj v zameno.

Važna naloga vseh oblastvenih organov, zlasti okrajnih ljudskih odborov, je nadalje, da odločno preganjajo spekulante in prekupčevalce s krompirjem in navijalce cen. Najboljše jamstvo, da se cene ne bodo dvignile, pa je to, da državna trgovska podjetja in zadržne potrošnikom nudijo krompir po predpisani uradni ceni in v zadostni količini.

Za naproze, ki ponekod še danes nočejo izpolniti pogodb, ki so jih sklenile z nekaterimi industrijskimi magacini, mora obveljati, da se morajo vse te pogodbe do pičice izpolniti. Naloga sopolgodbenikov je, da na tem vztrajajo, četudi s prijavo takih naproz državnemu razsodišču. Za vsa ta podjetja in ustanove, kakor tudi za potrošnike, pa naj velja nabelo, da se je treba držati uradno določene cene za krompir, ker je za kmeta pravična in ker je letos po vseh podatkih krompirja dovolj na razpolago, da bodo lahko prišli vsi do potrebnih količin po rednih cenah.

Vsi nakupovalci krompirja naj se ne usmerjajo kot doslej samo v nekatere najbolj znane jim pridelovalne rajone, kot so na primer Ptuj, Skofja Loka itd.; potrebno se je ozreti za krompir tudi po drugih predelih, kjer ga je dovolj, kot na primer Notranjska, Tolminsko itd., kjer se kmetje danes že ozirajo za kupci.

Odkup krompirja za našo republiko ni nič manjšega pomena, kot je odkup žita. Poskrbimo torej, da bomo vsi, ki smo vključeni v to akcijo — oblastveni organi in celotni trgovski in preskrbovalni aparat — dosegli v bitki za odkup krompirja prav tako prepričevalno zmago, kot smo jo izvajali na žitni fronti. S tem bomo izpolnili nadaljnji važen pogoj za boljše prehrano naših delovnih ljudi.

Dr. Vadušek Ziga

vladajo v šolah v Slovenski Koroški. Prosvetno ministrstvo je v zvezi s tem pozvalc koroški pokrajinski šolski svet, naj pove svoje mnenje. Ministrstvo je potem sprejelo poročilo, ki ga je podpisal šolski nadzornik Just. Iz tega poročila navajamo nekaj mest, ki jasno kažejo „vzornost“ dvojezičnega pouka. V poročilu je med drugim rečeno:

„Neznaten del prebivalstva jezikovno mešanega področja, v katerem je veliko bivših nacional-socialistov, poskuša na razne načine preprečiti dvojezični pouk. Nasprotniki trdijo, da bi izvajanje uredbe o dvojezičnih šolah pomenilo sloveniziranje dvojezičnega področja. Ta misel ne izvirja iz nacistične dobe. Na Koroškem se je pričelo približno od 1890 leta preganjanje utrakvističnih (dvojezičnih) šol. Društva „Südmärk“ in „Deutscher Schulverein“, nemška nacionalna telovadna in pevška društva so razvijala svojo dejavnost v tej smeri, a v dobi nacizma sta to v še večji meri izvajala. Pokrajinski urad („Gaugrenzadamt“) in „Koroška domovinska zveza“ („Kärntner-Heimatbund“) pod vodstvom Maier-Kaibitscha.“

V dvojezičnih šolah na Koroškem poučuje 280 učiteljev. Od teh je samo 36 učiteljev izprašanih in proglašanih za sposobne, da poučujejo nemški in slovenski jezik. Del učiteljev v dvojezičnem področju zavzema do dvojezičnega pouka popolnoma negativno stališče.

V zvezi s šolskim problemom poudarjamo nadalje, da se slovenskim antifašistom na Koroškem načrtno onemogoča, na bi se učili v učiteljskih šolah. Pobegli fašisti pa so naleteli na odprta vrata in uživajo vso podporo. Tako je na primer 4. julija t. l. 38 učiteljev in učiteljic položilo izpit v učiteljski šoli v Celovcu.

(Dalje na 2. strani.)

Pred II. kongresom Ljudske fronte Jugoslavije

III.

Za razmah in utrditev Osvobodilne fronte

Predkongresni dnevi potekajo v znamenju borbe za utrditev Osvobodilne fronte: za večji politični razmah Fronte, za večjo disciplino in za izpolnitev lika aktivista in člana Fronte.

Moč Osvobodilne fronte je v njeni zasiranosti v množicah, v tem, da z živo besedo in požrtvovalnim zgledom ogreje vedno več in več ljudi za to, da bi izpolnili naloge plana in da bi jih v resnici razumeli. V odkupni kampanji belih žit je bil politični in materialni uspeh najboljši tam, kjer so organizacije OF razgibale množice, jih prepričale o pomenu odkupa za plan ter so znale energično in brez omožavanja in cincaja udariti po špekulantskih in saboterskih elementih. Bili so lepi primeri, ko so požrtvovalni člani in aktivisti Osvobodilne fronte prvi oddali svoje obveze žita in vsi presežek kontrahirali ter s tem potegnili za sabo vso vas ali pa vsaj veliko večino. "Politično delo, odločnost proti špekulantskim elementom in dober zgled — to nam je povsod pomagalo do sigurnega uspeha", tako piše v svojem poročilu o odkupu belih žit neki aktivist iz trebanjskega okraja.

So pa tudi sijajni primeri dobre agitacije za naloge petletke in za perspektivo delovnega ljudstva. V okraju Murska Sobotica so na festivalu na svojstven način popularizirali pomen in prednosti poljedelskih strojev in motorjev pred zastarelimi orodji in živinsko vprego. Najprej je v sprevidu šla dokajšnja množica vprežne živine, ljudi ob njej in plugov, nato pa za njimi traktor, traktorist in plug, ki sam opravi isto delo v istem času kot vsa številna zaprega in plugi pred njim.

Vendar pa vse organizacije Osvobodilne fronte niso v sredi našega dela. Nekatere stoje ob strani in dremuckajo, težke naloge, ki so pred njimi, pa leže na ramah poedincev. Bili so primeri, ko se organizacije Osvobodilne fronte niso zmenile za razrez, pa čeprav je bil to ponekod osrednji problem pri odkupih žit ter je bil zlasti na začetku ponekod sestavljen na škodo malih kmetov in v korist velikih.

Prehrana in oskrba se je v marsičem izboljšala (kaj radi včasih pozabimo na ta izboljšanja in govorimo le o tem, česar še ni). Vendar pa so ponekod še težki primeri obupnih monopolističnih in centralističnih težav v našem državnem in združnem trgovskem aparatu ter špekulacije in goljufije v privatnem aparatu oskrbe in prehrane. Naloga Fronte je, da to signalizira, žigosa in se bori za izboljšanje. Vendar pa vidimo namesto tega ponekod — mlačnost, nezainteresiranost, oportunistične ozire in težnjo po »ljubem miru«.

Prav tako je v raznih primerih z rovarjenjem protiljudske duhovščine, raznih špekulantov, saboterjev in izžemalskih »Kraljev na Betajnovi«, ki

kaj radi včasih pozabimo nanje. Vendar pa je še daleč prezgodaj pozabiti nanje. In take stvari gredo včasih mimo Fronte, ki se uspeva, oddvaja od množic in nima budnih oči nad vsem, kar se godi.

Pri posameznikih — članih Osvobodilne fronte — so primeri nediscipline, ki se kaže med drugim v neizpolnjevanju in kršenju uredb in zakonov, v nepravilnem, duhu Osvobodilne fronte tujem načinu izvrševanja danih nalog itd. Te dni so na primer nekateri nakupovalci krompirja, ki delajo za naša lokalna prehranbena podjetja, kupovali po terenu krompir po 5 din, čeprav je cena jasno določena — 3 din. S takim protizakonitim konkuriranjem državnemu fondu in brskiranjem našega celotnega načrtnega dela dajemo samo spodbudo špekulaciji in lahko spravimo v nered celoten sistem in potek odkupa krompirja. In ti tovariši so po večini člani — Fronte! Ali more biti član Fronte, kdor je nepoboljšljiv v takem grobem kršenju zakonskih predpisov? Ali more biti Fronta ravnodušna do takih pojavov?

Bili so tudi primeri, ko člani Fronte, zlasti večji posestniki, niso oddali obveznega žita in že dolgo niso plačali davkov, medtem ko so mali in srednji posestniki v redu izpolnili svoje obveze. V takih primerih so člani Fronte marsikje sami pozvali na odgovor te rušilce najosnovnejše državljanske discipline, ki je hkrati minimalna disciplina članov Fronte, ter jih v težjih primerih izključili iz Fronte.

Boj za novega človeka — to je boj za okrepitev lika člana in aktivista Fronte. Pridnost in požrtvovalnost, ki jo kažejo udarniki, prostovoljni delavci, mnogi zdravniki, inženirji in drugi nameščenci, ki delajo noč in dan — to so pravi ljudje Fronte. Kmetje, ki povsem izpolnijo setveni plan in s srcem izpolnijo oddaje, ki so danes še neizpoljive — to so pravi ljudje Fronte. Odločni, nepopustljivi in budni proti vsem, ki bi se hoteli izmikati obvezam, sabotirati in ovirati izvedbo plana, tega »eposa herojske Jugoslavije« — to so pravi ljudje Fronte.

Predkongresne priprave so hkrati borba za večji razmah Fronte, za utrditev njene monolitnosti in discipline ter za neprestano izpolnjevanje lika člana in aktivista Fronte.

I. B.

Priljubljeni odbor za kongres Zveze udeležencev narodno osvobodilne borbe

Ljubljana, 13. sept.

V pripravljalnem odboru za kongres »Zveze udeležencev narodno-osvobodilne vojne« za mesto Ljubljano so naslednji tovariši in tovarišice: Svetina Ivo, Maležič Matija - Ciril, Kimovec Franc - Žiga, Opepek Angela, Drakšler Marija, Maček Polde, Novak Ivan - očka, Sušteršič Tone, Železnik Tine, Stopar Viktor, Černe Franc - Klemen, Lunaček dr. Pavel - Igor, Saje - Krese Maruša, Ravnikar Božena - Nataša, Kumar Andrej - Marko.

(Nadaljevanje s 1. strani.)

Med njimi je bilo samo 7 koroških Slovencev. Ostali so bili Avstrijci, po večini Volksdeutscherji, a ostali fašistični emigranti iz Jugoslavije.

Trditve, da imajo slovenska prosvetna društva na Koroškem popolno možnost svobodnega delovanja, je tudi grobo potvarjanje dejanskega stanja. Direkcija varnosti za Koroško, v kateri je pod poveljstvom bivšega hitlerjevskega podpolkovnika, danes polkovnika Stössiera, še vedno veliko število nacističnih oficirjev, sistematično krši demokratične pravice slovenskih prosvetnih organizacij.

Direktor varnostne službe za Koroško je uvedel stalno policijsko nadzorstvo nad vsemi člani in prireditelji slovenskih prosvetnih organizacij in zahteval mesečna poročila o delu SPZ. Odločba varnostnega direktorja je v nasprotju z vsemi ustavnimi določbami. Tako so dovoljene samo igre, brez politične vsebine in tendence. Posebno ogroženje koroških Slovencev je povzročilo dejstvo, da izvajajo to cenzuro, razseljenci, Volksdeutscherji in fašisti iz Jugoslavije.

»Glede slovenskih oddaj v celovškem radiju — je nadalje rečeno v poročilu Osvobodilne fronte — ugotavljamo, da predstavljajo te oddaje grobo žalitev koroških Slovencev. Slovenski prosvetni zvezi so odgovorili samostojno sestavljanje programa zaradi političnih tendenc. Dne 9. VI. 1946 je na primer fašist Joža Čuješ, bivši domobranski podoficir vojnega zločinca Rupnika, prekinil oddajo zaradi tega, ker je bila na programu slovenskega prosvetnega društva iz St. Ilija pesem, v kateri je omenjena beseda

»partizan«. Pod odgovornim vodstvom britanske obveščevalne službe so postale te oddaje skoraj izključna domena »razseljencev«. Radijske oddelke vodi 6 tujcev. V oddaji sodelujejo pevski zbori iz taborišča za »razseljence«.

Nasprotno trditvi »merodajne osebnosti«, po kateri imajo koroški Slovenci svoje lastne časopise. Osvobodilna fronta za Slovensko Koroško še do danes nima, kljub številnim pismenim in osebnim intervencijam, svojega lastnega glasila. Privatni tednik »Slovenski vestnik«, ki zastopa interese koroških Slovencev, izhaja na Dunaju, ker v Celovcu za to nima nobene možnosti.

Britanska obveščevalna služba pa izdaja v Celovcu tednik »Koroška kronika« v slovenskem jeziku, čeprav ni pri redakciji niti enega koroškega Slovenca. Uredniki so izključno »begunci in razseljenci« iz Jugoslavije kot na primer bivši SS funkcionar Pavlovac iz Maribora, nato bivši domobranski podoficir Čuješ iz Ljubljane in 5 drugih fašističnih beguncev. Značilno je tudi dejstvo, da »Koroško kroniko« tiskajo na strojih, ki so jih nacisti ukradli v slovenski tiskarni »Vir« nad Ljubljano in ki so po vsem tem jugoslovanska last.

Poročilo Osvobodilne fronte ovrže nato trditve predstavnika koroške pokrajinske vlade, da ni noben vodilni uradnik iz prejšnjega nacističnega režima na svojem nekdanjem položaju pri koroški pokrajinski vladi, in pravi: »Polkovnik Stössier je bil na primer med vojno Hitlerjev oficir. 7. maja 1945 je Stössier nosil uniformo nemškega oficirja. Po vojni je napredoval v čin polkovnika ter je bil imenovan za direktorja varnostne službe na Koroškem. Dalje, dr. Karel

Priprave na II. kongres Ljudske fronte Jugoslavije Desetdnevno predkongresno tekmovanje sindikalnih podružnic in terenov v Ljubljani

Kakor po vsej Jugoslaviji, tako se tudi delovno ljudstvo v Ljubljani pripravlja na II. kongres Ljudske fronte Jugoslavije. Nanj se hoče pripraviti s povečanimi naporji za popolno izvedbo petletke. — Zato so sindikalne podružnice po podjetjih in ustanovah ter tereni v teh dneh sprejemali nove obveznosti za desetdnevno predkongresno tekmovanje, ki traja od 13. do 23. septembra:

Sindikalna podružnica kartonažne tovarne Ljubljana:

1. Dvig produkcije za 3%. 2. Dvig normiranega dela od 47 na 55 odstotkov. 3. Postavili bomo poskusne skupinske norme za celoten oddelek tekstilnih stroic in postavili norme za štiri nove izdelke, ki dosedaj še niso bili normirani. 4. Odpravili bomo vse neupravičene zamude. 5. Povečali bomo obisk študija za 10 odstotkov. 6. V času predkongresnega tekmovanja bomo dali 400 prostovoljnih ur na gradbiščih v Zg. Siški in Litostroju. 7. Postavili bomo novo igrališče za odbojko.

Podružnica ZZPDNJ postaja Ljubljana:

1. V času tekmovanja bomo 35 odstotno izvedli postavitev norm v prevoznem skladišču in zunanji skupini. 2. Ustanovili bomo strokovni tečaj za 20 zavrtačev in 10 nadpremačev in nadkretinikov. 3. Radi težkih pogojev študija pri vlakospremnem osebju bomo uvedli študij 40 skupin po 5 ljudi. 4. Enodnevne bolezenske dopuste bomo znižali za 1 odstotek. 5. Dvignili bomo delovno disciplino od 3 odstotkov neupravičenih izostankov na 0 odstotkov. 7. Izvedli bomo 2krat masovni obisk sovjetskih filmov. 8. Zbrali bomo 9. Organizirali bomo delovni izlet na 10.000 Din za knjige za Primorsko. Primorsko. 10. Dali bomo 500 prostovoljnih ur za planiranje ob tiru.

Kemična tovarna.

1. Napravili bomo 600 nadur pri raznih delih; zaslužek pa dali za pomoč primorskim otrokom. 2. Pri čiščenju opeke podrtga dimnika bomo napravili 400 prostovoljnih delovnih ur. 3. Neupravičene izostanke bomo znižali na 0 odst. 4. Napravili bomo 300 delovnih ur pri sečnji drv.

Mestna klavnica

1. Zabetonirali bomo betonsko ploščo v izmeri 20 kvadr. metrov betona pri novogradnji mestne klavnice. 2. V nedeljo 21. septembra se bo sindikat mestne klavnice najmanj 80% udeležil sečnje drv v Ceremošnjah. 3. Delavci in nameščenci mestne klavnice bodo delali vsak eno uro za Primorsko.

Teren Novi Vodmat:

1. Naredili bomo 200 delovnih ur. 2. Zbrali bomo 4000 din za pomoč Primorski. 3. Odkup krompirja bomo izvedli 80%. 4. Število udeležencev na študijskih krožkih bomo dvignili za 10 odstotkov.

Tovarna Lanenka:

1. Omejili bomo neupravičene izostanke in zamujanje od 5 na 1 odstotek. 2. Sodarna bo izgotovila jeklenke za idrijski rudnik do 25. t. m. namesto do 25. t. m. 3. Napravili bomo 500 ur prostovoljnega dela za pomoč Primorski. 4. Dvignili bomo udeležbo na študiju od 25 na 75 odstotkov.

AFZ rajona Center:

1. Za našo Primorsko bomo zbrale 280 najnovejših knjig. 2. Za Primorsko bomo zbrale 5.600 din in 140 kg živeža. 3. Opravile bomo 840 prostovoljnih ur. 4. Studentom STS bomo preskrbele 112 stanovanj. 5. Za vse šolsko leto bomo prevzeli šivanje in krpanje za študente Akademskega kolegija in Oražmova doma.

Nevole je bil prav tako Hitlerjev oficir ter je kot kapetan služil v nemški vojski ter je dal časa izvrševal odgovorne naloge v upravnem aparatu za preskro Hitlerjeve vojske. Danes zavzema važen položaj direktorja tako imenovane Pokrajinskega urada. Tretji je Rudolf Cefarin, ki je bil urednik nacističnega lista »Kärntner Zeitung« v Beljaku. Danes načeljuje oddelku za manjšinska vprašanja pri koroški pokrajinski vladi. Na listi je še 13 oseb, ki zavzemajo danes važna mesta v koroškem javnem življenju.

Časopisna agencija Osvobodilne fronte nadalje omenja trditve, da vladni »ni znano o kakšni prepovedi sestankov«. V poročilu je navedenih več dokumentov, iz katerih je razvidno, da so razne konference ali slovesnosti prepovedovali »na podlagi zakona o zborovanjih«. Nato omenja vprašanje premoženja nasilno izseljenih koroških Slovencev in ugotavlja, da do sedaj ni bilo več kot 300 posestev vrnjenih izseljencem.

»Kljub številnim protestom — je rečeno na koncu poročila — ni bil še noben krivec za izseljevanje poklican na odgovornost, niti kaznovan. Prav tako je lažna trditve, da so slovenske zadruge zopet dovoljene in da je vrnitev njihovega premoženja v zaključnem štadiju. Slovenske zadruge, ki so bile pred nacističnim režimom hrbtenica slovenskega narodnega premoženja, so na papirju sicer formalno priznane, medtem pa ni niti ena zadruga dobila niti dinarja in v vsej Koroški niso združam vrnili nobenega premoženja. Nasprotno, veliko večino slovenskega narodnega premoženja upravljajo tisti ljudje, ki jim je to premoženje daroval nacistični režim.«

Vaški odbor OF Guncelje:

1. Da bomo nasuli cesto, ki pelje skozi Guncelje ter napravili nov most čez vodo v vasi sami. 2. Da bomo napravili na gradnjah 150 prostovoljnih delovnih ur.

Litostroj:

1. V livarni dvigniti produkcijo tako, da bo plan presežen za 10%. 2. Znižati porabo materiala za 2%. 3. Zmanjšati izmeček za 1%. 4. Opraviti 1.200 prostovoljnih delovnih ur. 5. Dvigniti število naročnikov Delavske enotnosti za 40%.

ZZPDNJ Ljubljana Siška kurilnica:

1. Popravilo 400 vagonov. 2. 3 lokomotive iz periodičnega popravila. 3. Mladina bo splanirala v 300 prost. urah dela teren za vajeniško delavnico. 4. 1.200 prostovoljnih del. ur za Primorsko. 5. 600 prost. del. ur za sindikalni dom. 6. Zgotovljena bo druga kupolka v livarni. 7. Naredili bomo delovni izlet na Primorsko (popravilo poljskega orodja).

Podobne obveznosti so sprejele tudi ostale sindikalne podružnice in tereni.

Organizacije LF Makedonije se pripravljajo na jesensko setev

Skopje, 13. sept. Zasedanje razširjenega plenuma federalnega odbora Ljudske fronte Makedonije je zaključeno. Zasedanja so se udeležili člani izvršilnega odbora s predsednikom Dimitrom Vlahovim, podpredsednikom prezidija Ljudske skupščine FLRJ in sekretarjem Lazarjem Koliševskim, predsednikom vlade LR Makedonije na čelu.

Iz sklepov plenuma je ugotovljeno, da je bil odkup belega žita v LR Makedoniji izpolnjen 103 odstotno in 11 dni pred rokom.

V drugem delu sklepov plenuma so naloge frontovskih organizacij za jesensko setev. Treba je popularizirati vse ukrepe, uredbe in odredbe o setevnem planu; uredbo o odkupu žita, uredbo o obveznem posejavanju orne zemlje, odredbo o obveznem posejavanju industrijskih kultur, uredbo o mobilizaciji vprege, odločbo o rokih setve in uredbo o sklepanju pogodb za setev industrijskih kultur.

Operativni plani ljudskih odborov za setev morajo služiti kot podlaga celokupnega dela množičnih organizacij. Da bi bili operativni plani ljudskih odborov pravočasno izvrševani, morajo vodstva Fronte po okrajih določiti vse potrebne ukrepe agitacijskega, organizacijskega in tehničnega značaja. Frontovske organizacije si morajo zlasti prizadevati, da pomagajo organom ljudske oblasti pri organizaciji operativne evidence ter pri izpolnjevanju operativnih dnevni in dekadnih planov. Okrajna vodstva Fronte morajo imeti pravičen odnos do strojnih poljedelskih postaj, morajo popularizirati uporabljanje strojev in pomagati pri izvajanju svojih nalog.

Frontovske organizacije se morajo zavzeti za pravočasno obdelovanje in posejanje zemljišč agrarnega fonda. Tam, kjer imajo možnosti, morajo ta zemlji-

šča obdelati in zasejati v lastni režiji. Državnim poljedelskim posevstvom in kmečko-delovnim združam je treba nuditi vsako pomoč. Člani Fronte kmečkih delovnih združenj pa morajo izkazovati pomoč ostalim nezadružnim gospodarstvom ter prenašati nanj izkušnje svojega naprednejšega načina dela.

Organizacija AFZ mora formirati posebne aktivne, Ljudska mladina pa mora usposobiti delovne skupine za obdelovanje ogroženih površin, dajati potrebne kurirje itd. Okrajne in mestne organizacije Fronte, predvsem sindikalne organizacije, morajo v teku setve poslati potrebne skupine zaradi popravljanja strojev in orodja.

Oddelek za agitacijo in tisk okrajnih odborov Ljudske fronte mora izdelati plan za agitacijsko-politično in kulturno-prosvetno delo v času setve. Težišče agitacije mora biti popularizacija agrotehničnih, organizacijskih in drugih ukrepov, ki bodo zagotovili večji in boljši donos.

Okrajni odbori Ljudske fronte bodo izdajali tedenske biltene, iz katerih bo razviden potek setve in tekmovanja. Ti biltene bodo služili za prenašanje izkušenj iz enega kraja na drugega.

Mestne organizacije Ljudske fronte morajo organizirati kulturno-prosvetne skupine in zore, ki bodo v času setve oživili kulturno-prosvetno delo na vasi.

Ob koncu se poudarja, da morajo frontovske organizacije dati iniciativo za tekmovanje med okrajnimi in krajevnimi odbori glede pravočasne in čim bolj množične izvedbe vseh pripravljanih del, glede čim bolj množične uporabe vseh agrotehničnih ukrepov, glede izpolnitve setvenih planov in izvedbe agitacijsko-političnega ter kulturno-prosvetnega dela. (Tanjug.)

Žene v zasavskih rudnikih se vključujejo v proizvodnjo

Trbovlje, 12. septembra. Žene rudarjev in ostale članice AFZ v zasavskih rudnikih se udeležujejo najrazličnejših prostovoljnih del. Pomagajo pri čiščenju cest in ruševin, pri gradnji zdravstvenega doma, pri delih za pomoč mladinskim brigadam in drugo. Tako so opravile v zadnjih dveh mesecih 3.909 prostovoljnih ur. Vso skrb posvečajo dvigu proizvodnje in vključevanju žena v proizvodnjo, kjer žena lahko nadomesti moško delovno silo. V zadnjem času so v soglasju s sindikati vključile v zbor 150 novih ženskih delovnih moči. Žene v cementarni, opekarni, pri rudniku in elektrarni tekmujejo s tovariši v izvajanju nalog za izpolnitev petletke. Zavedajo se tudi, da je povezava delavca in kme-

ta osnova za izvedbo petletke. Zato v prostem času pomagajo kmetom pri poljskih delih, pri odkupovanju žetvi, obiranju sadja, pospravljanju lanu, pa tudi pri šivanju. Pri tem delu so opravile žene revirjev 2748 prostovoljnih ur. Mladinski počitniški koloniji so preskrbele 964 kg sadja, 580 kg zelenjave in 353 kg krompirja in ji prostovoljno kuhale.

V Trbovljah bo od 14. do 21. septembra velik festival dela. Za ta praznik dela se žene pripravljajo z veliko vnamo. Sodelujejo pri vseh delih, pri pripravah za otvoritev razstave, ki bo 14. septembra in ki bo pokazala delo rudarjev, steklarjev, kemičarjev, opekarijev in papirničarjev. Tega dne bodo žene revirjev odprle v Hastniku in Zagorju Dom igre in dela, dom za najmlajše v času, ko bodo matere delale v svojih obratih.

Proslava Vuka Karadžića na Kolarčevi univerzi v Beogradu

Proslava zmage narodnega jezika in demokratičnega duha v naši kulturi je omešeno Zdrženje književnikov Srbije s svojim književnim večerom na Kolarčevi ljudski univerzi. Pri tej slovesnosti so bili navzoči poleg velikega števila javnih in kulturnih delavcev tudi predsednik vlade LR Srbije Petar Stambulić, prosvetni minister LR Srbije Mitra Mitrović, Dijas in generalajantant Savo Orović. Predsednik Zdrženja književnikov Srbije Milan Bogdanović je ob otvoritvi tega književnega večera podrtal velik pomen Vuka Karadžića in njegovih naslednikov v borbi za zmago narodnega jezika in kulture v erbski književnosti.

Za tem je imel dr. Andrić, akademik in književnik, predavanje s temo »O Vuku Karadžiću in naših sedanjih književnikih«.

»Vuk je imel med drugim tri odlike, je rekel dr. Andrić, visoko in strogo pojmovanje književniškega poklica, pristno povezanost z narodom in živo stvarnost, progresivnost, optimizem in vztrajnost pri delu in v borbi Vuk je ljubil svoj književniški poklic, ga vzel resno in ga ematral kot važno in odgovorno življenjsko nalogo. Bil je neutrudljiv delavec in je hotel biti čim boljši mojster svojega poklica. Vuk je znal občutiti, predčuti in izraziti stvarnost svojega časa. Kot človek in kot književnik je živel in delal in ni izgubljal pri tem stika s stvarnostjo. To ni bil vedno primer z vsemi našimi književniki, posebno pa ne v Vukovo dobi. Dober del Vukove veličine leži prav v tem. Vuk lahko služi kot zgled za odnos pisatelja in kulturnega delavca do stvarnosti svojega rodnega kraja in življenja v njem. Zaradi tega je Vuk zelo blizu današnjemu naradžaju, blizu zaradi svoje progresivnosti, zaradi svojega razumnega in zdravega optimizma,

zaradi zaupanja v ljudstvo, v človeka in v zmago razuma ter resnice, ki »morata danes ali jutri zmagati«, kot je Vuk pisal in verjel v najtežjih trenutkih svojega dolgoletnega in borbenega življenja.

Danes so naši književniki trdno povezani s svojo državo in pobrateni z ostalimi književniki Jugoslavije stojijo pred velikimi nalogami in lahko upamo v njihove dobre usotvaritve. V tem delu je Vuk kot napreden in borben duh blizu sedanjemu naradžaju in njegov zavzevnosti v vseh današnjih borbah proti vsem pojavom zaostalosti in duhovne hromosti. Za nas književnike pa je Vuk velika in bogata kulturna dediščina. Z njegovim delom je našemu književnemu jeziku in stilu na eni strani omogočen svoboden in neomejen razvoj za napredek, na drugi strani pa neobhodna trdnost osnovne linije. Zahvaliti se moramo za to Vuku Karadžiću. Vse ostalo je odvisno od nas samih.«

Po predavanju dr. Ive Andrića so šteli svoja književna dela, posvečena Vuku Karadžiću, književniki: Čeda Mindeirović, Oskar David, Branko Čopić in Desanka Maksimović.

Gradiščanski Hrvat v Zagrebu

Zagreb, 13. sept. (Tanjug). V Zagrebu se že dva dni mudi skupina gradiščanskih Hrvatov.

Danes opoldne je sprejel gradiščanske Hrvate predsednik Prezidija Sabora LR Hrvatske Vladimir Nazor. Skupina gradiščanskih Hrvatov je obiskala tudi avtostrado »Bratstva in edinstva«, poselja na Varaždinski cesti, Maksimireki stadion in pionirski železnico, vseučiliško knjižnico, etnografski muzej in Sljeme.

Zdaj odločamo, kakšna bo prihodnja žetev

Bistvo našega planskega gospodarstva je prav to, da določimo osebnostne naloge; podrobno jih proučimo in si jih zastavimo, ko so nam posebej jasne. Posamezne naloge moramo določiti že davno prej, da jih lahko izpolnimo zadovoljivo. Plansko gospodarstvo sloni na načrtu, ki mora biti skladno s sestavnimi vidiki gospodarskega plana. Tega se moramo prav živo zavedati zlasti zdaj, tik pred jesensko setvijo. Samo ob setvi lahko odločimo, kakšna bo prihodnja žetev; od setve je odvisno ne le, kaj bomo pridelovali, temveč predvsem, koliko bomo pridelali. Od letošnje jesenske setve je odvisno, kako bomo izpolnili ne le kmetijski del letnega plana, temveč celotni plan.

Zato si moramo zdaj ogledati glavne naloge, ki nas čakajo prve pred začetkom setve. Te naloge mora pravnih sleherni delovni človek, ki je vključen v veliko bitko za izpolnitev letnega plana. Pri teh nalogah bodo sodelovali najširše ljudske množice. Ne bodo jih le izpolnjevale, temveč bodo tudi zdaj sklepale o njih, ko jih določimo.

Prva naloga je, da krajem ljudski odbori sestavijo svoje setvene načrte ob najširši udeležbi ljudstva. Nikakor ne gre za sestavljanje kakšnih papirnatih načrtov, ampak za reševanje naših splošnih žitljivih vprašanj. To ne bodo načrti, ki bi nastajali v pi ne sarnah; sodelovali bodo pridelovalci, vsi tisti, ki bodo načrte tudi uresničevali. To bodo njihovi načrti. O njih bodo temeljito razpravljali. Krajem ljudski odbori bodo sestavili samo osnutke. Načrt bo sprejel šele, ko se bodo z njim na množičnih sestankih in zborih polnočev temeljito seznanili kmetje, ga izpopolnili in sprejeli. Vsak kmet zase bo imel svoj načrt. Vedel bo natančno, kaj je treba pridelovati, kakšen naj bo približni pridelek, da bo izpolnjen skupni načrt delovne skupnosti — krajevnega ljudskega odbora — s tem pa tudi naš celotni kmetijski plan.

Samo po sebi se pa ne razume, da posamezni krajevi in okrajni ljudski odbori ne smejo gledati na celotni setveni plan zgolj s svoje krajevene perspektive. Upoštevati bodo morali razvoj našega gospodarstva med letelko. Ta razvoj pa narekuje kmetijstvo proučevanje, ne le za izboljšanje obdelovanja zemlje, temveč tudi uvedbo pridelovanja industrijskih rastlin; pridelovalci bo pa treba več tudi nekaterih kmetijskih rastlin in manj drugih. Razen tega se bo morala spremeniti struktura zemljišč.

To pomeni, da bomo morali n. pr. začeti preraščati ledine in pašnike. Ni treba posebej naglašati, kako velikega pomena je za gospodarstvo naše ljudske republike živinoreja in v zvezi s tem pridelovanje krme. Naše travništvo je slabo razvito. Donos travnikov je zelo slab. Treba bo začeti tudi umno uporabljati travniško zemljo. Na pravih travnikih bomo lahko pridelovali mnogo več in boljše krme. Le tako bo mogoče pospeševati živinorejo kot eno naših glavnih kmetijskih panog.

Jasno pa je tudi, da je pri proučevanju pridelovanja posameznih kmetijskih kultur treba upoštevati posebne krajevene podnebne in talne pogoje. Vse to moramo imeti pred očmi, če hočemo izdelati realne setvene načrte na področju posameznih krajevnih in okrajnih ljudskih odborov.

Uresničenje setvenih načrtov je kar najbolj odvisno od tega, kakšne načrte bomo sestavili. Krajem in okrajni ljudski odbori preozemajo prav tako častno kakor odgovorno nalogo. Ljudje o ljudskih odborih se morajo živo zavedati, da je prav od njih o največji meri odvisno, ali bodo setveni načrti sporni in če bodo uresničeni; to se pravi, od njih je odvisno, kakšna bo prihodnja žetev, ali bomo pridelali dovolj pridelkov za prehrano in surovino za industrijo. Zato bodo morali z največjo vestnostjo skrbeti, da bodo pravilno izpolnjeni vsi ukrepi v zvezi s sestavljanjem setvenih načrtov. Ne gre le za to, da bodo vsa jesenska dela pravočasno opravljena, pa tudi ne zgolj za to, da bodo posejane določene po-

se, da bodo v resnici zaslužili ime načrt. Kaj mora osebno setveni načrt? V njem mora biti predvsem določeno, kaj bomo sejali in koliko semena potrebovali. Moramo pa tudi vedeti, če računati, kaj bomo pridelali, s količinami pridelkov, kakšen bo donos na hektar. V neposredni zvezi s tem je, kakšne agrotehnične ukrepe moramo nujno storiti (način obdelovanja, gnojenje itd.).

Čprav bomo začeli pridelovati več industrijskih rastlin, bo ostala posejana površina za žito enaka kakor pred vojno. Lahko se pa bo spremenilo razmerje med posameznimi vrstami žita. Če n. pr. o posameznih krajih ne bo kazalo pridelovati pšenice, bomo lahko namesto nje pridelovali ovs rži ali kakšne druge vrste žita. Vsekakor pa bomo upoštevali posebnosti krajevne ravnine, ki pridejo v poštev za pridelovanje industrijskih rastlin. Zavedati se moramo pomena pridelovanja industrijskih rastlin; napačno bi bilo misliti, da bomo pridelovali industrijske kulture le, če ne bo kazalo pridelovati česa drugega. Setveni načrt bi ne bil izpolnjen, če bi ne bil uresničen tudi glede pridelovanja industrijskih rastlin. Pridelovanje surovin za našo industrijo je nujen pogoj za izpolnitev našega letnega plana, ki je naš orlojni gospodarski zakon. Temu se mora podrediti vse drugo. Zato pa moramo skrbno izbirati tla za pridelovanje posameznih industrijskih rastlin, ki pridejo v poštev za našo ljudsko republiko.

Ze iz teh kratkih pripomb o letošnji jesenski setvi je razvidno, da čakajo naše ljudske odbore in setvene komisije zelo odgovorne naloge. Ne gre le za izdelavo setvenih načrtov, temveč tudi za najpogostejšo ter najstrožjo kontrolo nad njihovim uresničevanjem. Ne gre torej le za naloge, ki jih je mogoče izpolniti o nekaj tednih, temveč za stalno borbo, ki je del celikoga boja za izpolnitev letnega plana.

Reorganizacija skrbništva

V zvezi s prenosom skrbniških poslov od pravosodnih na socialno skrbstvene organe se je pred kratkim vršil tečaj za skrbniške referente, na katerem je imel obširno predavanje minister za socialno skrbstvo LRS, dr. Anton Kržišnik. Ker reorganizacija skrbništva predstavlja važen dogodek v našem socialnem skrbstvu, povzemam v naslednjem osnovne in vodilne misli omenjenega predavanja.

Zakon o skrbništvu je bil objavljen v Uradnem listu FLRJ dne 1. aprila t. l. in je stopil v veljavo 30 dni po objavi. Ta zakon predvideva in določa prenos skrbništva od sodišča na socialno zdravstvene odseke okrajnih ljudskih odborov. Vendar zakon ni mogel biti takoj uresničen, ker je prenos skrbniških poslov zahteval mnogo priprav. Za izvedbo tega prenosa, za vodstvo skrbniških knjig so bila med tem izdelana navodila, ki bodo v kratkem objavljena v Uradnem listu LRS, nato pa se bo izvršil dejanski prenos skrbniških poslov.

Skrbništvom prevzame socialno skrbstvo novo važno socialno nalogo. Zakon o skrbništvu se nanaša na mladoletnike, ki so brez varstva staršev, bodisi da so jim starši umrli ali izgubili sposobnost skrbeti zanje, ali pa da so etalno odsotni. Nadalje so predmet skrbništva odrasli, ki niso sposobni skrbeti zase, kakor popolna ali deloma sodno preključena in duševno bolne osebe. Zakon predvideva tudi posebne primere skrbništva, ko je treba postaviti za določeni posej skrbnika, ker je zainteresirana oseba bodisi odsotna, ali pa je potrebno skleniti kakšen pravni posel med osebami, ki so pod istim skrbnikom, pa jih zaradi nastopajočih interesov ne more zastopati isti skrbnik. V pristojnost skrbniških poslov spadajo tudi posvojitve tujih otrok in vsi posli v zvezi s sklepanjem posvojitvenih pogodb.

Prejšnja zakonodaja je razlikovala med varstvom in skrbništvom. Varuhi so se postavljali otrokom, ki niso imeli staršev ali pa starši niso bili sposobni skrbeti zanje. V ostalih primerih pa so se postavljali skrbniki. Meja med obema

pojmovoma niti v zakonodaji niti v pravni znanosti ni bila jasno določena. Glede tega, v čem se ti ustanovi med seboj razlikujeta, je bilo več mišljenj. Novi zakon o skrbništvu pa je to zgolj formalistično razlikovanje odpravil kot nepotrebno.

Razlog za prenos skrbništva od pravosodnih na socialno-skrbstvene organe je predvsem dejstvo, da skrbništvo po svoji naravi ni stvar sodišča, ampak upravna zadeva. Sodišče v prvi vrsti rešuje spore med poedinci ali med poedinci in državo. Pri opravljanju skrbniških poslov pa navadno ne gre za spore, ampak za delovanje, ki ima značaj upravnega poslovanja. Zato je bilo skrbništvo potrebno prenesti v kompetenco upravne oblasti, v resor socialnega skrbstva, s katerim so skrbniški posli bolj ali manj tesno povezani, zlasti kolikor se nanašajo na zaščito sirot, ki tvorijo jedro skrbništva. Socialno skrbstvo ima tudi aparat, ki je potreben za zaščito otrok, delancemožnih in socialno ogroženih odraslih. Dočim sodišča praviloma uradujejo na podlagi predlogov in tožb, delajo socialni organi večinoma po lastni iniciativi. Skrb za socialno ogrožene osebe, ki so predmet skrbništva, ni zasebna stvar, s katero bi se morala oblast pečati šele na predlog ali tožbo, ampak je stvar javnega interesa, s katero se mora oblast baviti po službeni dolžnosti. S prenosom skrbništva od sodišča na ljudske odbore se bo tudi poenostavilo opravljanje skrbniških poslov. Sodišča so že po naravi bolj ali manj povezana na razne formalnosti, ljudski odbori pa imajo vse možnost, da brez nepotrebnih formalnosti in na preprost način poskrbijo za korist varovancev.

Za opravljanje skrbniških poslov se ustanovijo pri okrajnih ljudskih odborih posebni referati, katerim bodo pri delu pomagali skrbniški sveti, sestavljeni iz predstavnikov množičnih organizacij in oseb, ki so se dosej izkazale pri socialno-skrbstvenem delu. Individualno skrb za poedine varovance ter njihovo imovino pa bodo imeli skrbniki, ki jih

Danes je v Metliki proslava V. obietnice Cankarjeve brigade

Danes je v Metliki veliko slavje Cankarjeve brigade — tiste znane Cankarjeve brigade, ki je v letih domovinske vojne zadajala sovražniku dan za dnem bude udarec po vsej Dolenjski, Beli Krajini in Notranjski. Da proslave peto obletnico njene ustanovitve, so se zbrali v Metliki stari borci — Cankarjevci in iz drugih naših slavnihih odredov, brigad in divizij, zbrali so se prijatelji Cankarjeve brigade iz vse Slovenije in posebno še iz Bele Krajine, ki je bila skrbna mati vseh naših brigad.

Metlika ima vso pravico na to slavje. Ko se je pred petimi leti v kočevskih gozdovih ustanovljala Cankarjeva brigada, je prišel vanjo belokranjski in kočevski bataljon. In potem je na vsej zmagoslavni poti Cankarjeve brigade ostalo v njej to belokranjsko jedro, dalo je iz sebe znane komandante in komisarje. Kmalu se je po prvih manjših zmagah brigada že pojavila v Beli Krajini. Skupaj s hrvaškimi borci XIII. proletarske brigade je Cankarjeva uničila fašistično posadko na Suhorju. Zalem so v zavalbo za pomoč hrvaškemu partizanom pomagali Cankarjevci zrušiti ustaško postojanko Krašiči. Po zmagi so se vrnili na Dolenjsko in skupaj z Gubčevco brigado prepodili fašiste iz Tržišča in Krmelja. Sledili so uspešni napadi na vojaške transporte na progi Mirna-Trebnje. Potem pa spet zmaga na Primorskem pri St. Janžu. Naenkrat je Cankarjeva pred Ljubljano, kmalu zopet pri hrvaških partizanah v borbi pri Prekrižu. Zmaga za zmago, glas o udarni Cankarjevi brigadi se je širil, fašisti in belogardisti so s strahom izgovarjali njeno ime, kajti nobena sovražna postojanka ni bila več varna.

Cankarjeva je spet pred Metliko. To do se spomladi 1943 zbirali fašisti, da prepode partizanske enote iz Bele Krajine. Odločen napad Cankarjeve brigade, ki sta ji pomagali Tomšičevci in XIII. proletarska, je preprečil sovražnikov načrt. Treba pa je bilo že pohiteti v Suho Krajino. Spet dolge in uspešne borbe z daleko nadmočnim sovražnikom, z njegovimi tanki, topništvom in aviacijo. Prebijali so se iz trdnih sovražnikovih klešč, se nemudoma pojavili za njegovimi hrbtom in ga presenečali s hitrimi in prodornimi akcijami.

Jelenov žleb — zmaga, o kateri se je raznesel glas po vsej Sloveniji in dal novih moči aktivistom v mestih, v taborišnih in zaporih. Uspešni boji pri Catežu in vse do Novega mesta, uničena letala na letališču v Cerkljah, potem pa Žužemberk, kjer sta se oglašila prva partizanska topova na Dolenjskem, razbiti transporti in prekinjena železniška proga pri Radohovi vasi, to so slavne strani Cankarjeve brigade do kapitulacije Italije.

Radosnim dnevom v Trebnjem, ko je brigada dobila po kapitulaciji Italije novih moči, se opremila z orožjem in drugim vojaškim materialom, je sledila zrušitev belogardiščne postojanke na Boštajnu pri Grosupljem in vrste postojank ob nekdanji nemški meji nad Litijo. Nemška ofenziva jeseni 1943 je udrtila vrste Cankarjevih bataljonov in čet, ki so se nekaj dni po ofenzivi vdrle prav v Novo mesto in ustrahovale novo ustanovljeno domobransko postojanko. Se

postavlja skrbstveni organ na predlog skrbstvenega sveta.

Skrbništvu se večinoma krije z ostalimi panogami socialnega skrbstva, ker so osebe, ki so pod skrbništvom, obenem večji del tudi socialno ogrožene in kot take spadajo pod socialno skrbstvo. So pa tudi posli skrbništva, ki po svoji naravi ne spadajo pod socialno skrbstvo, kakor na primer uprava imovine oskrbovancev, ki niso socialno ogroženi, njihovo zastopanje pred oblastmi posebni primeri skrbništva in podobno. Ker pa ti posli predstavljajo manjši del skrbništva, so bili z ostalimi posli, ki se krijejo s socialnim skrbstvom, prenešeni v socialni resor. Na drugi strani imamo veliko število socialno ogroženih oseb, ki ne spadajo med skrbništvo. To so predvsem stari, onemogli, telesno defektni ter drugi socialno ogroženi in na pomoč socialnega skrbstva navezani ljudje. Za te skupine mora še naprej skrbeti so-

neštetočkrat so se potem Cankarjevci z Gorjanec pripodili do novomeških bunkerjev. Vedno bolj važne so postajale za Nemce komunikacije. Toda naše brigade niso Nemcem dale miru ne na cestah, ne na železnicah — le še v motoriziranih kolonah so si upali Nemci premikati se po Sloveniji in svoje sluge — domobrancelce so pošiljali brezskrbno v smrt. Koliko takih transportov je Cankarjeva pričakala v zasledah na cesti Ljubljana-Kočevo in Ljubljana-Novo mesto! Vmes pa so padale nove postojanke: Ig, Trebnje, Stampetov most, Bosiljevo... Spet enkrat je šla Cankarjeva skozi Metliko, pa čez Kolpo na hrvaško stran, kjer se močno ustaško gnezdo Bosiljevo ni moglo zoperstavljati odločnim sunkom slovenskih in hrvaških partizanov.

Po tem velikem uspehu je Metlika povabila zmagovalce. Po njenih ulicah so ob navdušenem pozdravljanju domačinov korakali Cankarjevci in hrvaški partizani. Povabil jih je še Črnomelj, toda sredi slavja je bilo treba iti spet na položaje. Močne sovražne sile — Nemci in ustaši — so prišli proti Metliki. Takrat je Cankarjeva teden dni varovala Metliko in Metlika je dajala vse, kar je imela, Cankarjevci. Noč in dan brez počitka so borci čepeli na gričih pred mestom, se tepli za vsako ped zemlje, se morali umakniti, pa spet navali naprej. Belokranjska dekleta in žene pa so hodile s košarami, polnimi dobrot, na položaje in skrbele za borce kot za svoje otroke. Metlika, Božakovo, Čurle, Rosalnice, Strkov vrh in vse tiste vasice so z grozo poslušale o grozodejstvih, ki so jih fašistične zveri počenjale na svoji poti, in se oddahnile, ko je Cankarjeva dokončno ustavila sovražno napredovanje.

Brez odpora po teh dogodkih in hudih bojih je šla Cankarjeva spet k Novemu mestu, potem vodila borbe ob Krki in v Suhi Krajini, odšla do Save in pregnala Švabe s Polšnika. Huda je bila, morda najhujša zadnja zima, ko je Cankarjeva brigada skupaj z ostalimi brigadami VII. korpusa varovala osvobojeno ozemlje Bele Krajine. Dan za dnem, noč za nočjo je grmel ob Krki, ob Žužemberku pa do Novega mesta, po Gorjanem in po Suhi Krajini do Kočevja. Padli so mnogi junaki in vrste so se za njimi še bolj strnjele in niso prizanašale besneči zveri, ki je čutila, da se ji bliža konec.

Iz gozdov na Rogu, kjer je Cankarjeva brigada z vsvo XV. divizijo spomladi 1945 krepko tolkla umikajoče se sovražne sile, se je začel zmagoslavni, osvobodilni pohod na Kočevje, Ribnico, Velike Lašče, skozi Grosuplje na Ljubljano. Se zadnji dan se pred Ljubljano padli junaki, junaki iz vrst Cankarjeve brigade, ki je zmagoslavna in junška prikorakala v svobodo z visokim odlikovanjem »Narodnega osvobodjenca«.

Danes se bodo v Metliki spominjali vseh teh slavnihih dejanj, veličinskih zmag in neprecenljivih naporov. Še prav posebno pa se bodo spomnili velikih žrtev, vseh tistih junakov, ki so v borbah Cankarjeve brigade dali svoja življenja za svobodo. In ob spominu na te žrtve bodo danes v Metliki znova prisegli, da bodo čuvali dediščino teh žrtev — našo svobodo in lepo domovino, da ji bodo z vsemi silami pomagali v njeni rasti in njenem procvitu.

D. I.

Naše državno vodstvo polaga na skrbništvo veliko važnost in zahteva, da se posli skrbništva kar najbolje organizirajo in da se zanje izberejo sposobni in vestni ljudje. Težišče tega dela je skrbstvo za sirote, ki tvorijo glavno število oseb, stoejih pod skrbništvom. Med njimi je mnogo sirot padlih borcev in žrtve fašističnega terorja. Gre za to, da sirote vzgojimo v delovne in koristne člane ljudske skupnosti, v zavodne državljanje, zveste ljudstvo in državi, sposobne za aktivno udeležbo pri družbenem delu. Seveda moramo prav tako skrbeti tudi za vse ostale osebe pod skrbništvom in varovati njihove premoženjske in druge pravice. Zato pa morajo skrbstveni organi temeljito proučiti zakon o skrbništvu z vsemi dodatnimi predpisi in navodili ter se delu posvetiti z vso vestnostjo in predanostjo.

Prežihov Voranc:

Naši gozdovi od Mure do Pece

(Nadaljevanje)

Na Razpotih se ena cesta cepi na Mlinarskim, druga pa na Putgarsko. Eno cesto spremlja Bistra, drugo pa Vrtača. Dve žili se stekata tukaj, ki pribirata iz velikanskih gozdov. Tudi na Razpotih se bo cesta dvignila nad vode in že so izkopane nove trase. Krasni hlodi leže v velikanskih kupih naokrog in čakajo trenutka, ko bodo s tovornim avtom zdržali po novi cesti do Mušenjani in do Prevalj.

Druga četa se je lotila dela po dolini Bistre, ki priteče izpod Raduhe. Mlinarsko ni daleč. Stara kmetija, ki jo je požrl grof Thurn in ki je potem služila gozdarjem. Med okupacijo so bile tukaj prve borbe partizanov v Mežiški dolini in ceho je plačala gozdarska hiša ter skoraj cel ducat esesovcev, ki so v tej globlaji pustili svoje pruske kosti.

Na Mlinarskem si je druga četa napravila kar prijeten dom. Pogorišče je popraviila, svet zregulirala in sedaj bo prišla na vrsto cesta proti Prevržnu. Ker dežuje, četa ne dela, ampak počiva in čaka na lepo vreme. Toda tudi počitek se ne potraji brez koristi. K četi je pred kratkim dospela kar lepa knjižnica in sedaj so knjige v delu. Nikogar nisem videl, ki bi lepuharil. V kuhinji pripravljajo kosilo. Lepa baraka iz belih desk je čista in tudi prostor pred njo je natančno pometen. Na pragu vidim dečka, ki je neverjetno majhen in mlad.

ščen kmečki dom, ki leži ravno pred Mlinarskim, se imenuje Pusteta, proti zahodu je nekot sotesko zasul ogromen plaz in kmetija onstran lega plazu se imenuje Prevržen. Novi svet ne bo imel vroka, dajati taka imena našim krajem, ampak bodo nova imena odgovarjala novemu življenju.

Ker je deževalo, nisem mogli na Putgarsko k tretji četi, ki koplje novo cesto v osrje celega gozdnega kraljestva med Ludranskim vrhom in Smrekovcem.

Srečno, brigada Kerenčič!

Slovenjgradec je sedež sosednega oskrbnništva, ki upravlja čez 5800 hektarjev gozda. To je predvsem Uršija gora na vzhodu in severu in nekaj bližnjega Pohorja. V tem revirju je predvsem macesen dom, torej je to oskrbnništvo eno najvažnejših.

Slovenjgradec je prelep kraj. Ni čuda, da je to tudi najstarejše mesto na Slovenskem. Gozdovi so daleč iz mesta, kje so Subidol, kje Kogelnik, kje Starotška planina. Ko bi ne bilo tega »presnetega« petletnega plana, bi na takem oskrbništvu moralo biti naravnost prijetno. Gozdni urad aredi mesta s prekrasno okolico, okrog urada sami gostinčki obrati z veliko tradicijo, ki jo tudi novi gospodarji ljudske oblasti zelo vestno gojijo. Človek bi sedel pred udobno pisalno mizo s prekrizanimi nogami. Cigarete sicer niso kdo ve kaj, včasih so bile boljše, toda na vse ni mogoče paziti. Če te plici, si lahko spomladi stopil na Pogor, kjer ruševce kar mgolji, ali na jesen pod Smohorico na divje kose, če je slučajno hotuljskim divjim lovcem kaj ostalo.

Sedaj pa ta petletni plan.

Hlodovina. V Mariboru visijo neprenehoma na telefon.

»Koliko procentov ste je že napravili?«

Jamski les. Maribor kriči kakor besen: »Naši rudniki bodo prenehali z delom. Ali ste na glavo padli? Nas bodo ja vse pozaprl.«

Brusni les. Maribor zopet razsaja: »Ali ste znoreli? Komaj 25% od plana. In sedaj imamo že julij.«

In lubje in drva. Kam smo prišli? Prej se take gozdne uprave z drvmi sploh niso bavile. Sedaj smo začeli že smolo nabirati.

Navzlic tem in takim težkočam gredo stvari lepo naprej. Pri hlo dovini je to oskrbnništvo plan že prekoračilo, pri jaskem in brusnem lesu naposed oskrbnništvo tudi ni v zaostanku in tako dalje. In to navzlic vsem težkočam, da ni delavcev in niti sposobnih logarjev.

V Slovenjgradu je velika tovarna meril in podobnih izdelkov, ki je steer samostojno podjetje, črpa pa svoje surovine delno iz tukajšnjih gozdov.

»Skoda, da nimate časa iti z nami na Urškin dvor,« mi pravi gozdar Sernee, ki je bil že v penziju, pa so ga zopet vpregli in zdaj gara.

Urškin dvor! Človeka kar strese. Ko vidi Sernee moj nevoljni obraz, stopi k omari in izveče iz nje črno vezano mapo, na kateri se blešči zlati napis »Urškin dvor«.

»Prosim, to je uradni naziv Gozdarsko ministrstvo je že v stari Jugoslaviji osvojilo to ime.«

Leta 1899 je grof Thurn kupil Plešivčnikovo posestvo pod Plešivcem ali pod Uršljo goro. To posestvo je takrat merilo skoraj 2000 hektarjev. Grofje in njihovi gozdarji seveda niso mogli rabiti starega, slovenskega imena: Plešivčnik in so mu dali novo ime: »Urslahof.« Ko je leta 1918 prišla stara Jugoslavija, so takratni novopečeni Slovenci to ime prevdli v slovenščino: Urškin dvor. S tem so mislili, da so napravili veliko rodoljubno delo. Napravili pa niso drugega, ko da so vpeljali germanizem, ki se je rodil v glavah tujih gozdarjev. Tako je nastala ta spaka, ki nam še danes dela sramoto. Domačini rabijo še danes ime: Plešivčnik, toda v naše urade, v naše šole, v naše zemljevidne leze spaka Urškin dvor kakor ostudna glista. Tudi dejstvo, da je neki partizanski komandant ta Urškin dvor leta 1944 zažgal, ne pomaga, sedaj se to ime zopet uvaja, ime, ki se je nekot rodilo v glavah pijanih nemških gozdarjev. To je mogoče še šlo takrat, ko je to lepo posestvo prejšnja Jugoslavija dala generalnemu ravnatelju Trboveljske premožljive družbe Skubicu, danes pa kaj takega ni več mogoče zagovarjati.

Misljnjsko oskrbnništvo je nekoliko manjše od slovenjgraškega, ker meri le nekaj nad 3500 hektarjev, je pa zelo bogato in zelo zaokroženo. Tu so predvsem gozdovi bivšega barona Pergerja, ki je imel v stari Jugoslaviji enega najboljših modernih lesnih obratov.

Pred 150 leti je tukaj gospodaril baron Ziga Zois iz Ljubljane, ki je takrat

Kontrahiranje in odkup krompirja V Hudajužni na Tolminskem so prvi kontrahirali odborniki OF in LO

V Hudajužni na Tolminskem so se 6. t. m. sestali predstavniki množičnih organizacij iz vseh vseh krajevne ljudskega odbora. Pogovorili so se, kako bodo najbolje in najhitreje kontrahirali in odkupili krompir. Dobro so razumeli važnost kontrahiranja. Zato so sklenili, da bodo takoj začeli z akcijo. K temu delu so pristopili s parolo: »S kontrahiranjem krompirja manifestiramo — priključitev k Federativni ljudski republiki Jugoslaviji.

Predstavniki množičnih organizacij so prav tako sklenili, da bodo nudili največjo tehnično pomoč poslovojni Napreze. Niso ostali pri besedah. Akcijo so hitro pospešili. Prvi so kontrahirali. Na prvih straneh seznama kontrahentov lahko vsakdo vidi imena tajnika KLO, članov OF-odbora in ostalih članov KLO. Njihovemu vzgladu so hitro sledili ostali vaščani.

Tako so prebivalci Hudajužne v dveh dneh kontrahirali nad 20.000 kg krompirja. Pa ne samo to. Že pred kontrahiranjem so oddali Naprezi več kot 11.000 kilogramov pridelka. Tudi proste viške pridno dajejo. Do sedaj so oddali in kontrahirali toliko krompirja, da so preslegli obvezno oddajo kar za 800%.

OKRAJ LJUBLJANA - OKOLICA Kontrahirali so komaj 10% predvidene količine krompirja

Tudi v okraju Ljubljana - okolica že oddajajo krompir. Začeli so 11. t. m. Zbiralnice se kar nerade ravnaajo po dnevnih normah oddaje. Povsod hitreje odkupujejo. Le v Dobravi pravilno oddajajo po dnevnih normah. Odkup se vsekakor sme pospešiti. Treba pa se je za to dobro pripraviti. Predvsem mora biti odvoz krompirja dobro organiziran, saj v nasprotnem primeru odkup lahko trpi.

Kmetje oddajajo lep krompir. Do sedaj je pripeljala najboljši krompir tovarišica Dolinar Marija iz Kozarij. Pa tudi več ga je oddala. Nasprotno pa je kmet

Rotar Anton iz Podsmreke — KLO Kozarje — oddal slab krompir. Niti prebrala ga ni. Mislil je: »Ga bodo že vzeli.« Pa so mu ga na Naprozi postavili vstran. Prevzeli ga bodo šele tedaj, ko bo slab krompir zamenjal z dobrim.

Vzporedno z odkupom tudi kontrahirajo. To gre bolj počasi. Do sedaj so kontrahirali komaj 10% predvidene količine krompirja. Tu pa tam se pojavljajo špekulanti, ki širijo govoro: »Krompirja nile. Zopet ista taktika kot pri odkupu žita. Nekateri jim nasedejo. Aktivisti in krajevni ljudski odbori ter množične organizacije sploh morajo biti prav zato še bolj budni in s politično aktivizacijo že vnaprej onemogočiti vsako špekulacijo, vsako zavlačevanje oddaje krompirja.

OKRAJ KRANJ

Predčasno so oddali 10 vagonov krompirja

Tudi v okraju Kranj so začeli oddajati krompir, pa čeprav so se špekulanti že lotili svojega posla. Zagnali so vik in krik: »Krompirja nile.« »Oddali bomo, bomo videli, koliko krompirja sploh imamo.« Pa nimajo uspeha. Kmetje iz vasi krajevnih ljudskih odborov Voglje in Trboje so predčasno oddali 10 vagonov krompirja.

Špekulanti so se poslužili tudi drugih, sicer znanih načinov. Razširili so govoro: »Krompir pobirajo, a delavci nimajo nič od tega.« Pa so jih prestregli delavci sami. Člani sindikalne podružnice tovarne »Iskra« so odšli med kmete in jim tolmačili važnost kontrahiranja in oddaje krompirja za vse delovno ljudstvo. Kmetje iz Cerklj se že odzivajo njihovemu pozivu.

Tudi delavci iz tovarne »Tiskanina« so po vaseh bližnje okolice tolmačili kmetom, kdo ima prav za prav koristi od oddane krompirja, kdo pa od sabotiranja odkupa. V vasi Smednik se je n. pr. večje število kmetov obvezalo, da bodo krompir kontrahirali in hitro oddali ter s tem pomagali svojim tovarišem v tovarnah.

Na državnih posestvih v Mariboru so uvedli novo organizacijo dela

Na državnih posestvih v Mariboru, kjer je že uveden nov način dela, vlada vzoren red in obetno zadovoljstvo med delavci; nihče ne lovi delavcev, ko je čas iti na delo, nikjer ni videti priganjanja.

Brigadirji in desetarji so že zvečer prejšnjega dne prejeli dispozicije, t. j. načrt dela, razpored za vsako skupino, v kateri je predviden način izvajanja dela, poraba materiala in vpreg ter napotilo, kako se naj izvajajo specialna dela ali dela, ki se opravljajo s stroji.

Kadar traja delo ene vrste daljšo dobo, se sporazumno s skupino določi tudi norma, to je mera dela, ki naj ga srednji delavec opravi v določenem dnevnem času. Cilj normiranega dela je izpopolnjevanje delavca in pomoč, da doseže tudi zaostali delavec nivo naprednega delavca, kakor tudi pravilno in pravično nagrajevanje.

Če delavec doseže ugotovljeno normo v 7 ali 8 urah, more s presegaanjem norme v nadaljnjih dveh ali treh urah, ako traja delovni čas 10 ur, zvišati s 25 in več procentnim presežkom norme tudi zaslužek tega dne.

Osnovne norme so postavljene za vsa poljedelska dela, izpreminjajo se le zaradi raznolikosti terena, bujneje vegetacije kultur, večje zapletenosti ali drugih nepredvidenih činiteljev na licu mesta, če je to potrebno.

Razėjo o izpreminjanju norm vrši obratna tarfina komisija, ki sestoji iz enakega števila delavcev in članov uprave posestva. Predsednik te komisije je upravnik, ki pa ima le posvetovalni glas. Tarfina komisija skrbi tudi za pravilno reguliranje plač glede na znanje, izkušnje, kvalifikacijo in odgovornost ter ima širši vpogled na celotno proizvodnjo in gospodarski plan podjetja.

Tudi urni zaslužek je postavljen z ozirom na zmogljivost delavca. Slabo kvalificiran delavec je deležen najnižje postavke ene plačilne skupine, marljiv delavec pa najvišje. Proti uravnolovki vodijo sindikalne podružnice najodločnejšo borbo, ker bi jo nekatere uprave hotele negovati iz bojazni, da se ne bi povečalo delo strokovnjakov in knjigovodstev.

Evidenco o storitvi poedincev vodijo desetarji v svoji skupini, v nasprotju s prejšnjim poročanjem strokovnjakov, ki je bilo često pomanjkljivo zaradi velikega števila podrejenih delavcev.

Ko se deseter usposobi tudi strokovno, za kar bodo uprave skrbele v zimskem času in prirejale strokovne tečaje, postane preddelavec z višjim osnovnim zaslužkom in prevzame odgovornost za kvaliteto dela. S tem je prenehalo dosedanje priganjanje po strokovnjakih, ki se zamorejo tako razbremenjeni v večji meri posvečati lastnemu izpopolnjevanju in jim bo omogočeno, da prenašajo svoje znanje delavstvu, brigadirjem in desetarjem. Slednji bodo tvorili nižji strokovni kader. Tudi delavci so že v večji meri zainteresirani v delu, ker se kvantiteta in kvaliteta poleg višjega zaslužka nagrajuje še posebej, bodisi posameznike ali skupine, ki tekmujejo med seboj. Želeti bi bilo le, da uprave polagajo več pažnje racionalizatorjem in udarnikom, ki jih je tudi v kmetijski stroki precej, kate pa po starem načinu dela ni bilo mogoče določevati in jih proglašati ter nagrajevati. Dogajajo se v večini primerov pomanjkljivosti tudi v tem, da uprave in sindikati pohvaljenih in nagrajenih delavcev ne razglašajo in ne popularizirajo. Uprave posameznih posestev so poleg tega še premalo samostojne, ker si predstavljajo, da bodo slabše kvalificirane od nadrejenega foruma, če bodo izkazovale izdatke za nagrade delavcev.

Kjer so se norme uvedle, ne da bi delavci sami zahtevali in jih predlagali,

delu. Kot splošno za žene, ki danes stopajo v produkcijo, je ena najvažnejših stvari vprašanje otroških ustanov, ki naj preskrbujejo deca, ko so matere na delu. Tudi MLO Ljubljana, ki je z uspehom pristopil k zaposlitvi žena, med katerimi je mnogo mater, mora omogočiti svojim uslužbenkam, da bodo pri delu lahko brez skrbi za svoje otroke, ker bodo ti pod nadzorstvom v okrilju otroškega doma. To bo razvoj dela samo pospeševalo.

A. L.

to se pravi, kjer delavstvo ni bilo dovolj poučeno o pomenu novega načina dela, so se dogajali primeri, da je zaradi tega trpela kvaliteta dela. Zato je dolžnost sindik. funkcionarjev, da delavcem pravilno prikažejo pomen novega dela za potrebe skupnosti in jih z ideološko izgradnjo vključijo v izvrševanje svojih nalog.

Lepo je videti delovne skupine, ko se vračajo z dela. Prehodne zastavice sicer še niso uvedene za skupine, ki se odkljujejo pri tekmovanju na kmetijskih posestvih, vendar so skupine, ki so se odklikovale v delu mnogo bolj razigrane. Z veselo pesmijo se vračajo.

Ko pridejo brigadirji na upravo posestva po dispozicije za naslednji dan, poročajo istočasno o uspehih minulega dne. Te uspehe beležijo na častne deske za vsako skupino posebej v procentih,

na kar normirec, ki je zadolžen s preučevanjem dela in norm prikaže s kričuljami dviganje odnosa padanje dnevnega plana. Če je črta pod planom, se takoj pouči vzrok nedoseganja plana in regulira norme, če so se pojavili nepredvideni činitelji, kar se v kmetijski stroki rado dogaja. Grafikonsko prikazovanje na častne deske, ki bo uvedeno na vseh državnih posestvih bo vzpodbudilo delavce in jih zainteresiralo za večjo proizvodnjo.

Proizvodni plan, tako letni kakor mesečni in dnevni, pozna vsak delavec, ker ima možnost, da na proizvodnih posvetovanjih sodeluje s predlogi o izboljšanju dela, o varčevanju z materialom in stroji ter s kritiko in samokritiko zasleduje cilj, povečati in poceniti proizvodnjo, zavedajoč se, da je to v korist njemu, delovnemu kolektivu posestva in vsemu delovnemu ljudstvu. S. J.

Strokovne nadaljevalne šole v novem šolskem letu

Ljudska oblast posveča posebno skrb izobrazbi delavske mladine. Naša mladina se uči deloma v industriji, večinoma pa pri različnih mojstrih raznih strok, teoretično izobrazbo svoje stroke kakor tudi splošno izobrazbo pa prejema v strokovnih nadaljevalnih šolah. Izkušnje minulih dveh šolskih let so nam pokazale, da je med mojstri zlasti na podeželju še veliko ljudi, ki mislijo le na koristi, ki jih imajo od učenčevega dela, ne mislijo pa na to, da bi mu omogočili čim večji razvoj. Zato ovirajo učenca pri posejanju šole. To stremljenje se opaža že sedaj pri vpisu v strokovno-nadaljevalne šole, učenci ne prihajajo redno k vpisu in bodo s tem zamudili eno ali dve ali še več tednov pouka, kar bo imelo za posledice za njihovo znanje.

Zato pozivamo vse učence v gospodarstvu, da se vpišejo v strokovno-nadaljevalne šole. — Ponovni vpis bo 15. in 16. septembra.

Strokovno-nadaljevalne šole, ki so bile v malih krajih in so imele le malo učencev ter niso imele strokovnega pouka, se v letošnjem letu ne bodo odprle. Učenci pa bodo pozvani v mesecu juniju v 10tedenski celodnevni tečaj. Vsako upravitelstvo šole bo obveščeno, ali bo v letošnjem šolskem letu šola ali ne.

Pozivamo industrijska podjetja in mojstre, ki bodo sprejeli učence v gospodarstvu, naj še v septembru sklenejo učne pogodbe, da ne bo trpela učenčeva izobrazba. Stariši, prijaviite otroke, ki se bodo šli učiti obrti, takoj posredovalnici za delo.

DELITEV SEMEN ZA JESENSKO SETEV

	pšenica kg	rž kg	ječmen kg
Zadružni poslovni zvezi Trebnje	1400		3200
Naprozi Logatec	980		
Zadruzi Osojnik, Ptuj	1100		
Kmetijskemu magazinu Slov. Bistrica	1100	1000	400
Naprozi Skofja Loka	600		
Kmetijskemu magazinu Maribor		1000	1600
Naprozi Radovljica	800	1000	
Naprozi Jesenice		500	
Kmetijskemu magazinu Konjice	3900		
Vinogradniški zadrugi Litmerk	100		
Zadružni posl. zvezi Ptuj	1900		
Kmetijskemu magazinu Slov. Bistrica	3500		4900
Zivinorejski zadrugi Pesnica	200		
Zivinorejski zadrugi St. Ilj	100		
Zivinorejski zadrugi Sv. Jurij ob Pesnici	300		
Vinogradniški zadrugi Sv. Peter pri Mariboru	200		
Vinogradniški zadrugi Fram	200	200	
Kmetijskemu magazinu Maribor	500	2600	400
Vinogradniški zadrugi Kozjak	300		150
Kmetijskemu magazinu Maribor			2200
KLO Svečina	500		
Naprozi Slovenjgradec			900
Kmetijskemu magazinu Novo mesto	3700		1900
Naprozi Metlika	200		
Naprozi Vrhnika	1500	1000	500
Naprozi Horjul	1000		250
Naprozi Dobrova	1000		250
KLO Kozarje, Glince	500		
Naprozi Brezovica	1500		
Naprozi Dragomer	500		
Naprozi Notranje gorice	1000		
Naprozi Borovnica	2000		250
Naprozi Ig	3000	1000	500
Naprozi Skofljica	500		
Naprozi Dobrunje	1500		250
Naprozi Smartno pri Litiji	1500		500
Naprozi Litija	2000		500
Naprozi Vače pri Litiji	500		
Naprozi Kresnice	500		400
Naprozi Crnuče	1000		
Naprozi Smartno pod Šmarno goro	3000		400
Krožku za pridelovanje semen Bevke		400	
Naprozi Medvode	1000		
Naprozi Polhov Gradec	500		
Zadružni poslov. zvezi Ptuj	45.000	35.000	
Naprozi Slovenjgradec	5000		1100
Naprozi Prevalje	2300		
Naprozi Mislinje	4700		340
OLO Celje-okolica	20.000	3000	3000
Kmetijskemu magazinu Slov. Konjice	6100		5000
Kmetijskemu magazinu Brežice	12.750	5427	

Mestna podjetja zaposlujejo vedno več žena

Gospodarski razvoj naše države zagotavlja ženi vedno večje možnosti zaposlitve. Žena pa se tudi zaveda, da bo ta razvoj prinesel njej in vsemu deiovnemu ljudstvu lepo, bogatejšo in srečnejšo bodočnost. Poleg mnogih panog, ki so primerne za zaposlovanje žene, je mnogo takega dela posebno tudi v komunalnem gospodarstvu. Primerna so njeni fizični zmogljivosti, nudijo ji dober zaslužek, ugodna pa so zanj tudi zato, ker so navadno blizu njenega bivališča in more tako poleg službe skrbeti tudi za svoje gospodinjstvo.

V Ljubljani sta doslej začeli z uspehom zaposlovati žene zlasti dve mestni podjetji, namreč cestna železnica in mestno podjetje za snago. Pri prvem podjetju je 60 uslužbenk, a pri drugem 18. Namen obeh podjetij pa je žensko delovno silo še pomnožiti.

Pri cestni železnici so žene zaposlene predvsem kot sprevednice tramvajev. To delo zahteva od sprevednice mnogo energije zlasti v času velikega prometa, to so vozovi prenapolnjeni. V začetku je bil pojav ženskih tramvajskih sprevednicov za prebivalstvo nekaj neobičajnega in so bile uslužbenke sem in tja izpostavljene kalci zbadljivki. Toda to je kmalu prenehalo, ko je prebivalstvo videlo, da žene to delo opravljajo prav tako dobro kot moški.

Prav tako dobro se je obnesla zaposlitev žen pri mestnem podjetju za snago. To delo zahteva od sprevednice mnogo energije zlasti v času velikega prometa, to so vozovi prenapolnjeni. V začetku je bil pojav ženskih tramvajskih sprevednicov za prebivalstvo nekaj neobičajnega in so bile uslužbenke sem in tja izpostavljene kalci zbadljivki. Toda to je kmalu prenehalo, ko je prebivalstvo videlo, da žene to delo opravljajo prav tako dobro kot moški.

Mestno podjetje za snago v Ljubljani je bilo ustanovljeno letos v juniju iz dotodanje uprave cest in spada v njegov

delokrog vzdrževanje čistoče vsega mesta. Ljubljana se v povojnem času hitro razvija in ob tako naraslem prometu zahteva vzdrževanje snage mnogo čistilnih naprav in mnogo delovnih rok. Pod upravo cest so bili pri tem zaposleni večinoma starejši moški; danes, ko se je to delo v mestu zelo razširilo, pa je treba pritegniti sveže moči. Mladina stremi v druge poklice in podjetje je začelo sprejemati na delo žene. V kratkem času so se te izkazale kot zelo vestne, marljive in disciplinirane ter je uprava z njimi prav zadovoljna. Zadovoljne so s svojim delom tudi žene. Svoj osemmurni delovnik vršijo v dveh presledkih, od 5. do 10. ure zjutraj in od 2. do 5. ure popoldne.

Če se z njimi pogovarjamo, vidimo, da so zavedne delavske žene, ki so že prej bile na delu kot tvorniške ali poljedelske delavke, kot hišne pomočnice itd. Pa tudi gospodinjice so med njimi, ki bi rade s svojim delom družini izboljšale gmetni položaj. Svoj novi poklic vršijo z veseljem predvsem zato, ker je njihov delovni čas tako razdeljen, da si morejo poleg tega opravljati tudi gospodinjstvo.

Ce vprašamo snazilke po njihovih težavah pri delu, se enodušno pritožujejo nad nepazljivostjo in brezobzirnostjo prebivalstva, ki meče na tla kjer koli si bodi papir, ostanke sadja in drugo. Res, da primanjkuje še po ulicah kosarje za odlaganje smeti, toda ob večji pazljivosti prebivalcev bi naša ulice bile lahko lepše. Kot značilnost je značilna Gajeva ulica pokazala na novi pank, ki je bil na pobudo podjetja za snago tam otvoren pred dvema mesecema. Prostor, ki je služil za odlaganje razne nečistoče in se pretvarjal ob deževju v pravo mlako, je pokrit danes s travo in cveticami. Tu je zdaj lep prostor za počitek, toda malomarneži so že na travo nametali mnogo papirja in odpadkov.

Drugo težkočo za te žene predstavlja vprašanje preskrbe otrok, ko so one na

je tak holcar prišel k župniku v St. Ilj po opravkih. Pri vstopu v farovž je postal stari navadi pozdravil: »Dober dan, gospod fajmošter, bog ga daj. Kje so pa kaj gospa...? Ali so kaj zdravi?«

Čez teden cvilijo samo žage in ropotata sodarna in zabojarina. V nedeljah pa ta ropot nadomesti hrup po mislinjskih, šentlunjskih in šentlenartskih gostilnah, ki jih takrat napolnjuje mislinjski holcarji, ki prigrinjajo s planin in zahtevajo svoje.

Oskrbništvo Konjice nadzoruje okrog 6500 hektarjev poborskih gozdov.

Dekleta, ki delajo na upravi v Konjicah, se pritožujejo, da jih nihče noče proglasiti za udarnice, dasiravno so v pisarni skoraj od zore do mraka. Tudi jaz sem jih našel tam pozno popoldne. Gozdovi te uprave so daleč stran, v Konjicah je velika žaga. Plan se izpolnjuje v redu in bo konec leta lep presežek. To vedo tovarišice, kdor pa hoče še kaj več zvedeti, naj se poda v same gozdove nad Oplotnico ali pa nad Vitamjem.

Sonce se nagiblje k vitanjemim hribom, ko jo reševa s sekretarjem Dravskega gozdnega gospodarstva tovarišem Beno Kotnikom čez polja proti 8 km oddaljeni Oplotnici. Čudna stvar, da konjiška dolina še ni našla svojega pesnika, ki bi ji pri nas postavil večer spomenik, kakršnega tak kraj zasluži. Stari Vodovnik je začel nekaj delati, toda ostal je poborski, skomerski pesnik in Konjice že zmeraj čakajo, da se bo rodil

pesnik, ki jih bo postavil tja, kamor spadajo. Nekaj razvalin, ki jih vidimo gredoč, pričča, da tudi v konjiškem okraju slovenskemu narodu svoboda ni bila podarjena.

Pri Oplotnici pridrvi močan potok z istim imenom s Pohorja, iz Lukanje. Naš cilj je ravno ta Lukanja in zato mora voz v to sotesko. Do lukanjske žage in togarstva je novih 8 km. Do Cezlaka, granitoloma je menda kakih 6 ali 7 km. Avtocesta je še skoraj sveža, kamnita, vendar gredo po njej tudi najtežji tovorni avtomobili. V sotesko segajo gozdovi, ki prihajajo od vrhov Pohorja in sem od severne strani. Po soteski buči in se peni Oplotnica, ki je včasih gnala čez 50 venedjanskih žag. Danes so menda le še tri ali štiri v obratu, vse ostale žage razpadajo. Jezovi se udirajo, rače se podirajo in če bi človek opazoval to podobo le z enim očesom, bi ga menda postalo strah. Vse te naprave so odslužile, na njihova mesta stopajo modernejši obrati novega sveta, obrati, kjer bo z manjšim trpljenjem storjenega veliko več kakor v starih obratih. Čim više se dvigamo, tem tesnejša je soteska in tem močnejši žum Oplotnice. Ljudje, ki jih srečujemo, so kakor izklesani iz granita. Pred Cezlakom je že nekaj novih hiš, ki so najbrž namenjene za granitolome.

Od granitoloma dalje se cesti pozna, da je bila šele pred kratkim dana v promet in je torej nova cesta. Res je ta del ceste bil izkopan šele zdaj in je ta

cesta del nove ceste po Lukanji do Jurgovega na Pohorju; cesta, ki gre do višine 1000 metrov in odpira svetu na tisoče hektarjev gozdnega sveta, ki je bil prej dostopen le po slabem kolovozu, kjer so unirali ljudje in živina, ko so za tuje grofa spravljali les v dolino. Ta cesta je vsekana v živi granit. Bližnjo se že veberu. Sončni žarki prodirajo v soteske nekje od zahoda s čudno lučjo. Sivi, skoraj plavi granit, ki obrobja cesto, je dobil čisto mrtvo barvo. Vode Oplotnice spodaj v koritu grmijo svojo večno pesem in se pokrivajo s rumenkasto svetlobo, ki je polna senc. Stavbe umirajočih žag se nagibajo nad vodo kakor strahovi z onega sveta.

Kje je neki Lukanja?

Lukanja pride šele čez dober kilometer za Cezlakom. Tu se svet odpre za nekaj sežnjeve. V tej odprtini je velika žaga, dalje upravno poslopje gozdarne uprave in nekaj hiš za delavce. To so stare stavbe Ob cesti in pod njo pa zagledamo nekaj novih, svežih stavb. Pred eno teh stavb nas pozdravlja z visokega droga naša zastava.

Ceravno smo še v juliju, se vendar pozna, da smo vsoko. Skoraj hladno je. Tukaj v tej višini se je utaborila 2. konjiška brigada »Milena Knežević«, da zgradi cesto skozi Lukanjo do Jurgovega. Milenko Knežević, Srb, je bil partizanski komandant na Pohorju in je dal svoje življenje za novo Jugoslavijo ne daleč gori v vrhovih Pohorja.

topil rudo in delal z glazutami. Danes le še razvaline spominjajo na te čase. Obrati imajo dobro vodno moč in se surovine razmeroma še dobro izkoriščajo. Obrat v Mislinji ima tudi tovarno lepenke, ki predeluje odpadke v celulozo. Zmogljivost te tovarne je mesečno do 25 vagonov lepenke. Dela se s polno paro na vseh oddelkih. Po obratih na tri zmepe, po planinah od zore do mraka in osemurnega delavnika tudi v pisarnah ne poznajo.

»Koliko morate letos posekati v vaših gozdovih?« vprašam gozdarja Verbiča.

»Letošnja poseka je mnogo tisoč kubičnih metrov,« odgovori mož.

»Toliko tisočev kubičnih metrov. Strela, to je vendar velikih preveč. Kolikokratni prirastek pa je to. Meni se zdi, da nam reakcija očita, da blazno ropamo po gozdovih in da jih bomo na ta način v kratkem popolnoma uničili. Ali se vam ne zdi?«

»Res je, to je skoraj trikratni letni prirastek. Toda stvar ni tako huda. Za časa okupacije se po teh gozdovih ni veliko sekalo, vsaj gori v planinah ne. Kmalu so se pri vhodih v naše gozdove pojavili napis: »Tukaj je prepovedano les sekati.« Leta 1943 in 1944 se tukaj gotovo ni posekal polovičen prirastek. Leta 1945 posekali tudi še nismo sekali. Leta 1946 smo posekali recimo prirastek. Torej so si naši gozdovi v teh zadnjih letih zelo odpočili. Zato sekamo letos več in bomo sekali več tudi še prihodnje leto. Toda ves ta presežek, ki ga sedaj jemljemo iz gozdov, bo komaj porabil

tisti prirastek, ki je zadnja leta zaostal. Vidite, na ta način ne bo nobene škode. Sedaj je petletka, pri nas potrebujemo ogromno lesa že za samo obnovo in za gradnjo novega sveta še veliko več. Kje naj ga vzamemo? Mislim, da se to izplača, posebno če pomislimo, da se vse poseke zelo natančno pogozdujejo.

Verbičeva slika me je pomirila.

»Kako pa s planom?«

»Ta je pri nas v prvem polletju izveden že tri petine,« mi mož mirno odgovori.

K mislinjski upravi spada 60 gorskih kmetij ali hub. Na njih žive mislinjski sekači in žagarji. Sekačev je okrog 130. Torej tukaj problem delavstva ni tako pereč kakor na primer v Črni. Na hubah redijo sekači tudi 37 parov volov, ki oskrbujejo potrebne vožnje. Tudi agrarna reforma mislinjskemu oskrbništvu ni škodovala. Gozdar Verbič zelo dobro pozna svoje oskrbništv.

»Da, ali tiste hube po planinah padajo, ker so bile že prej zanemarjene. Potrebna so velika popravila, če tega ne bomo storili, nam bodo delavci začeli uhajati drugam. To je nujno.«

»Kako je drugače, na primer prehrana?«

»Prehrana je v redu, pač pa ne moremo delavcev zadostno oblačiti in obuvati. Tu bo treba nekaj ukreniti, preden pride zima. Delavstvo pa je pri nas zelo pridno.«

Lepo je v tej tesnjači. Po poborskih pobožjih živi star holcarski rod, ki je znan po tem, da je zelo okoren. Nekoč

Pisma iz inozemstva Zakaj se izseljenci vračajo v svojo domovino - Titovo Jugoslavijo

Kanada, avgust 1947

Dragi Janez!

Vem že vnaprej, da bi Ti najprej rad vedel, kako to, da Ti naenkrat kar iz Kanade pišem. V tem pa ni nič čudnega, kajti tukaj se danes vrši veliko delo v zvezi s repatriacijo naših izseljencev iz Kanade. Gotovo si slišal, da se to počelje vrača iz Kanade v domovino preko 2000 naših rojakov, ki so pred leti odšli v daljnji svet s trebuhom za kruhom. Verjetno si bral tudi, kakšen vršič so zavoljo tega zagnali nekateri krogi, ki jim naša nova domovina ni pri srcu. Hoteli so prepričati, da bi izseljenci ponese s seboj prihranke, plod svojega dolgoletnega truda in znoja. Ko v tem niso uspeli, so zahtevali od kanadske vlade, naj ne dovolji, da bi izseljenci peljali s seboj stroje, ki so bili kupljeni za izseljeniški denar, da bi bili dani v dar domovini. Toda tudi ta maneuver se je ponesrečil. Zato so kanadski reakcionarji iz njihovi pomagali emigranti, napeljevali drugo struno. V Kanadi, kakor povsod drugod, se je razvila demokracija, ki je reakcija v borbi za napredni silami vedno raje oblači v plašč branilcev ljudstva »pred rdečo nevarnostjo«. Ta parola se da uporabiti v najrazličnejših okoliščinah in prilagoditi raznim potrebam. V zvezi s povratkom naših izseljencev se je ta parola tako glasila: »Gredo domov na volunski kurs. Vrnili se bodo kot peta kolona, da bi od znotraj razjedali našo državo«, ali pa: »Z njihovimi potnimi listi bo Tito vhitopal jugo v Kanado svoje najbolj izkušene komuniste, da bi zastrupljali naše ljudstvo in širili komunizem po celem svetu.«

(La presse, Montreal, 20. maja 1947)

Med tem ko je reakcionarni tisk tako pisal, so se zgrinjali v Montrealu v Kanadi naši rojaki iz vseh krajev Kanade in se pripravljali na pot v domovino. Tu jih je obletala jata novinarjev, reporterjev in dopisnikov. Hoteli so iztisniti iz njih vsaj kakšno priznanje o takozvanem pritisku, ki se baje vrši na njih v zvezi s preseljevanjem v Jugoslavijo. Toda odgovori izseljencev na povratku v domovino jih niso nič razveselili. »Grem v domovino, ker vem, da bom tam delal zase; tukaj pa sem devetnajst let z mojim znojem in z mojimi žulji polnil mornjo vankuverških bogatašev«, je rekel Dalmatince Pero, ki je prišel z daljnega Vancouvera na Tišem oceanu.

»Nočem, da bi še kedaj jaz in moja družina sleherni dan trepetali, ali bom ostal na delu ali ne. Dobro se pomnim, kako je bilo, ko so me za časa krize 1932 postavili na cesto brez vsake moje krivice in enako 1937 leta. Vidite, zato grem v Jugoslavijo, ker vem da je tam kruha in dela za pridne roke in za pošteno srce«, je govoril Dasović iz Like. Njegov sin pa je dodal: »Ze tri leta delam z očetom v tovarni. Prav toliko delam in enako me ženejo kakor njeur, plačajo pa niti polovično. V Titovi Jugoslaviji se dobi za enako delo enako plačilo.«

»Deset let sem tukaj. Delala sem v okraju črncev. Dobro sem občutila, kaj se pravi biti pri vas tujec, ali pa črncev,« se dejala Bosanka Nesiba. »V Titovi Jugoslaviji pa so za vselej končali oni, ki so sejali nacionalni in rasni razdor.« In novinarji, reporterji in dopisniki so se drug za drugim umaknili. Čez nekaj dni pa je tudi vlada izjavila, da so izseljenci, Jugoslovenci, ki se vračajo v svojo domovino, poravnali vse obveznosti do Kanade, da smejo nesti s seboj vse svoje premoženje, da lahko kupijo za svoj zaslužek stroje in jih vozijo s sabo, da se lahko vrnejo v Kanado, če se bodo premislili...

Gotovo se spomniš, dragi Janez, kako smo z zaupanjem obračali oči preko morja v stari Aleksandrovi in Peter-Pavlovi

Jugoslaviji, ko so nam v znamenju korobačev delili kruha Stojadinoviči, Mački in Korošci.

»Srečen človek«, smo rekli za onega, komur se je posrečilo, prihraniti ali pa izposoditi si toliko, da se je lahko odpeljal preko morja. Mi pa, ki smo ostali tostran, smo v ogromni večini vsako pomlad znova oblegali borze, podkupovali polirje, prosjčili uradnike za potne liste.

»Srečni vi, ki ste doma«, govore zdaj naši izseljenci širom sveta vsakomur, kdor pride iz Jugoslavije in sprašuje, kdaj se bodo lahko vrnili. Tako govore naši rojaki v Franciji, v Nemčiji, v Argentini, v Zedinjenih državah, v Avstraliji, v Kanadi. In povsod se pripravljajo na pot v domovino.

Vprašal bo kdo: »Kaj se je vendar zgodilo v svetu, da danes blagrujejo one, za katere so nekoč govorili, da so nesrečni, in obratno.«

Odgovor ni težak: Ameriški imperalizem se vedno bolj priprija na kanadsko gospodarstvo, ki se na eni strani bori, da bi se osvobodilo britanskega tutorstva, na drugi strani pa vse globlje tone v mrežah velikokrat močnejšega sosedu in tekmeča.

Uradni politiki današnje Kanade so spustili razuzdano tolpo kričačev in klevetnikov v napad proti delavskemu razredu, proti Sovjetski zvezi, proti novi Jugoslaviji, proti vsemu, kar je naprednega v svetu.

Nič dobrega ne more pričakovati človek, ki hoče svobodo, v današnji Kanadi. Uradni politiki današnje Kanade napenjajo vse sile in se poslužujejo vseh sredstev, da zamegljijo predstave o svobodnem svetu, da potepajo v blatu ideale ljudske demokracije in da oklevetajo Sovjetsko zvezo, rešiteljico človeštva od fašistične nevarnosti in prvoboriteljico za svobodo in enakopravnost, za mir.

Težke preiškušnje čakajo kanadskega delavca. Reakcija zbira sile za napad. Pripravlja se, da naprej osami in onemogoči avant-gardo delavskega razreda — Komunistično partijo, da razbije enotnost delavskega razreda in da odvzame delavskemu razredu pravico do borbe z izkoriščevalci in možnostmi za to borbo.

Reakcij se je posrečilo pridobiti za svoje podlo delo tudi nekoliko razbijačev, uradnih zastopnikov socialne demo-

kracije. Posrečilo se ji je vsiliti parlamentu diskusijo o protidelavskem zakonskem načrtu, ki dejansko onemogoča stavkovno gibanje.

Uspelo ji je preplatišti nekatere zagovornike »mirnega sožitja s kapitalisti«, a pravih borcev za svobodo in za kruh ni mogla odvrtniti s poti nepopustljive borbe.

O tem govori vedno naraščajoče stavkovno gibanje; o tem pričajo množični protesti in demonstracije žena; o potrjuje gibanje farmerjev.

Če primerjamo samo podatke o stankah v letu 1944 s podatki iz leta 1945, vidimo, da so l. 1944 kapitalisti izgubili 490.139 delovnih dni, naslednjega leta pa že 1.457.420. Leta 1946 se je ta številka podvojila, letos pa je še bolj poskočila. Samo meseca maja je stavkovno gibanje oškodovalo kanadsko proizvodnjo za 385.424 delovnih dni. Stavka 13.000 rudarjev v Novi Škotski je trajala nad tri mesece. Končala se je šele, ko so delavci dosegli povišanje mezd.

Gibanje delovnih množic za kruh in za boljše življenjske pogoje zajema vedno širše plasti.

Lanskega leta je bila ukinjena kontrola nad cenami. Potrebščine široke potrošnje so se čez noč podražile za 10% in kmalu so dosegle 20% in še več. Delavec, farmer in mali uradnik so bili najbolj prizadeti.

V Torontu, Vancouveru, Winnipegu in v drugih mestih so se delavcem pridružile tudi žene, gospodinjice. Množično so prihajale pred sedeže oblasti in pred odbore za prehrano ter zahtevale, da se ponovno vzpostavi kontrola cen. To gibanje je zajelo stasoma vse province.

25. junija je prišla iz vseh krajev Kanade v glavno mesto Ottavo delegacija preko 200 žena in zahtevala od vlade: da se znižajo cene za 10%, da se ukinejo federalne potrošne tarife; da se ponovno navrne taksa na prekomerne profite trustov in korporacij; da se osnuje Ekonomski odbor, v katerem bi bili zastopani delavci, farmerji in gospodinjice.

Delegacija je sprejel minister financ Abbott in ji v tolažbo izjavil, da se tudi njegova žena razburja zavoljo previsokih cen. Obljubil pa ni nič.

Razgibali so se tudi farmerji. Vlada je namreč »v želji da prisikči na pomoč Veliki Britaniji in ostalim« znižala cene žitu. Farmerji pa pravijo: »Ako je naša

Avtomobili, ki so jih kupili izseljenci iz prostovoljnih prispevkov, čakajo na vkrcanje na ladjo »Radnik«.

5. pismo

VESTI Z MLADINSKE PROGE

Češkoslovaška mladinska brigada »Jan Šverma« odpotovala v domovino

Beograd, 13. sept.

Po enomesečnem bivanju na mladinski progi in nekaj dneh, preživetih v Dubrovniku, je češkoslovaška mladinska delovna brigada »Jan Šverma« prispela v terek v Beograd. Brigada šteje 185 članov, ki so večinoma študentje, med njimi pa je tudi delavska in kmečka mladina in jo je sestavil Centralni komite češkoslovaške mladine.

Med delom na progi je češkoslovaška brigada »Jan Šverma« presegla normo za povprečno 80%, zaradi česar so jo proglasili dvakrat za udarno, 37 mladincev pa za udarnike, 52 brigadirjev je bilo pohvaljenih.

Češkoslovaška brigada je imela mišersko skupino, ki je delala pri razstreljevanju kamenja za nasip. Brigadirji so sami delali načrte in zgradili dva manjša mosta, ki sta bila potrebna za prenašanje materiala.

Češkoslovaška brigada »Jan Šverma« je poslala maršalu Titu pozdravno pismo in darilo tovarne »Somet«. Glavnemu odboru Enotnih sindikatov Jugoslavije in Centralnemu svetu Ljudske mladine Jugoslavije je brigada darovala razne knjige, slike, gramofonske plošče, glavnemu štabu mladinskih delovnih brigad v Zenici pa 8 vrtilnih naprav.

O svojih vtisih iz Jugoslavije pripoveduje komandant češkoslovaške brigade udarnik Vladimir Mihal:

»Čeprav smo vedeli dosti o Jugoslaviji, vendar so nas presenetili prirsni sprejemi in hitro smo se sprijateljili z jugoslovanskimi brigadami. Najmočnejši vtis je napravila na nas jugoslovanska mladina, njen polet, s katerim gradi svoj državo.«

Ko se je dotaknil kampanje reakcionarnega tiska proti mladinski progi, je Mihal dejal: »Tuj reakcionarni tisk piše o ustanavljanju vojskih skupin na mladinski progi. Celo naš reakcionarni tisk je pričel voditi kampanjo proti Jugoslaviji. Ko se vrnevo v Češkoslovaško, bomo opisali resnično stanje v Jugoslaviji. Jugoslovanski narodi ne mislijo na vojno, temveč z vsemi silami delajo za izgraditev države. Kampanja reakcionar-

vlada tako dobrodušna, naj pomore iz svojega žepa, a nam naj plača, kakor prej! Napredni del delavskega razreda se strinja z zahtevami farmerjev in jih podpira, rekoč: »Nočemo take gospodarske politike, ki zavira pridelovanje pšenice in gojenje živine. Naj se zmanjšajo dobički prekupčevalcev in posrednikov pa ne bo treba pritrgovati farmerjem.« Dokler je bilo gibanje delovnih množic še neorganizirano, dokler so bile stavke še osamljeni pojavi, dokler je dobiček cvetel, dotlej se je vladajoči razred držal po strani. Ker so delavci začeli nastopati vedno bolj organizirano, ker je stavka sledila stavki, ker prihajajo dobički in resno nevarnost, zato je vladajoči razred zategnil zanko. Policija je z orožjem in roki razganjala stavkajoče množice za časa stavke tekstilnih delavcev v Lachute, v Québecu. Policija prestolnice Ottave je brutalno obračunala z delavsko stražo pred livarnami med stavko.

Napredni poslanci so te brutalnosti predočili parlamentu in ministrstvo dela je uvedlo preiskavo. Toda zapri niso nobenega krovloka iz vrst policije. Vodje stavke, ki so bili v metezu zaprti, pa še vedno čakajo na obsodbo.

Lastniki plantaž, industrijskih koncernov in monopolov so se spomnili še enega sredstva, s katerim nameravajo zadržati delavsko gibanje. Na veliko odpuščajo »neposlušne delavce« in dovažajo delovno moč iz Evrope iz vrst takozvanih »razseljencev«. Ta dovažanja se nič ne razlikujejo od nekdanje trgovine s sužnji. N. pr. koncem meseca maja tega leta je prišla v Kanado iz taborišč razseljencev skupina 30 deklet Poljakinj. Naselili so jih v ženskem samostanu v

nih krogov na Češkoslovaškem proti Jugoslaviji, ni samo kampanja proti Jugoslaviji, temveč tudi proti češkoslovaškemu narodu, ker si z njo prizadevajo razrušiti prijateljstvo in povezanost naših narodov.

Ko smo odpotovali iz Češkoslovaške, je reakcionarni tisk pisal z velikimi črkami: »Zakaj odhaja naša brigada v Jugoslavijo, ko imamo tudi mi dveletni gospodarski plan?« V Dubrovniku smo na morskimi obali naleteli na blazneže iz teh krogov. Lahko bi jih tedaj vprašali: »Zakaj ste prišli v Jugoslavijo?«

V sredo je češkoslovaška brigada zapustila Beograd in se vrnila v svojo domovino.

Italijanska brigada »Eugenio Curiel« proglašena za udarno

Zenica, 13. sept.

Na gradilišču mladinske proge je sodelovala od 10. avgusta do 10. septembra italijanska mladinska delovna brigada »Eugenio Curiel«, ki je s svojim požrtvovalnim delom pokazala, kako se ustvarja prijateljstvo in solidarnost med narodi in njihovo mladino.

Pred vrnitvijo v Italijo je glavni štab na podlagi doseženih rezultatov na vseh sektorjih dela proglasil brigado za udarno in ji dal s posebno odločbo največje priznanje in zahvalo. Razen tega je bilo 13 najboljših graditeljev proglašeni za udarnike, 21 pa pohvaljenih.

Glavni štab mladinskih delovnih brigad je dal največje priznanje in zahvalo tudi prvi mednarodni mladinski delovni brigadi, v kateri sodelujejo brigadirji in brigadirke 10 raznih držav sveta. Razen tega je 6 graditeljev te brigade proglašeni za udarnike, 11 pa pohvaljenih.

S posebno odločbo je glavni štab dal največje priznanje in zahvalo 4. in 5. rumunski delovni mladinski brigadi, ki sta sodelovali pri graditvi proge od 1. do 10. septembra. V trudu, znoju in naporih na gradilišču mladinske proge sta ti dve brigadi dokazali nerazdružljivo prijateljstvo narodov Rumunije in Jugoslavije.

provinciji Quebec. Nadzornice so jim sestreljevale Klare. Predno so odpotovale iz Nemčije, so Poljakinje morale podpisati, da bodo delale tri leta za gospoda Diona za 25 centov na uro. Razen tega so se morale obvezati, da bodo iz tega zaslužka odplačale prevozne stroške in stroške za nabavo orodja, s katerim bodo delale. Samo za stanovanje in hrano se jim odteguje na teden po 7 dolarjev, tako da jima ostaneta na teden od vsega zaslužka le dva dolarja, kar pomeni 14 dinarjev na dan, če računamo 50 dinarjev za en dolar ali 8 dolarjev na mesec dni, za kar jedva dobiš pošteno spalno srajco.

Kanadska vlada je izdala poseben zakon, ki dovoljuje da posamezniki dovažajo delovno moč iz vrst razseljencev, to se pravi, da kupujejo emigrante in vojne zločince, ki so pobegnili iz dežel kjer so vršili zločine in grozodejstva.

Samo gospod Dion, narodni poslanec v kanadskem parlamentu, je pripeljal z enega krožnega potovanja po Evropi 100 Poljakinj, žen, sester in hčera Andersovih vojakov iz taborišč »razseljencev« v Nemčiji. Kmalu na to je prišla skupina 2900 Poljakov. Nedavno je odšla v Nemčijo nova komisija, ki ima nalogo, odbrati nadaljnjih tisoč Poljakov.

Pri tem pa je nezaposlenost kanadskih delavcev vedno večja. Sleherni dan sprejema cesta nove desetine brezposelnih hišnih pomočnic.

To je pramen luči na položaj in na bodoče izgled delavca v Kanadi. To je delček odgovora na vprašanje, zakaj naš izseljenec zapušča Kanado in se vrača v naročje svoje domovine, v Titovo Jugoslavijo.

Pozdravlja te Tvoj Janez.

O festivalu v Mariboru

Festival dela v Mariboru je bil v dnevi 31. avgusta do 7. septembra in je kljub nekaterim pomanjkljivostim in manjšim napakam dobro uspel. Ves teden je bil posvečen doseženim gospodarskim uspehom in prvem polletju Titove petletke, obenem pa je imel namen, da s popularizacijo udarnikov, novatorjev in racionalizatorjev da priznanje najboljšim delovnim kolektivom tovarn, podjetij in ustanov.

Uvod v festival dela je bila otvoritev gospodarske razstave v Cankarjevi in Razlagovi šoli ter v beli dvorani FD »Poletac«. Tu je večina razstavljalcev premo prikazala napore naše industrije in delovnih kolektivov, tako da razstava ni bila prevez iz življenja delavcev v borbi za plan in njihovo kulturno dejavnost. Edini primer na vsej razstavi je delavnica državnih železnic, ki je poleg gospodarskega dela prikazala tudi udeleževanje na kulturnoprosvetnem področju.

Ostali razstavljalci pa so večinoma razstavljalci bolj za trgoveki efekt proizvodov, ne da bi prikazali delo človeka. Prezrl so tudi proizvodni proces. Kar zadeva tekstilno industrijo, so razstavljalci prikazovali predvsem vzorce raznega blaga, niso pa polagali dovolj važnosti, da bi obiskovalcem tolmačili borbo za plan, ki bi prikazovala dvig tekstilne industrije v prvi petletki. Isto napako je napravila tovarna mila »Zlatorog« v kotu razstavnega prostora je bil nagraden kup mila, poleg pa prečežek plana v procentih. Nikjer pa ni bilo omenjeno, da zaradi velikih potreb države zaenkrat še ne more biti dovolj mila na razpolago. Prednica in tkalnica je ta problem dobro rešila. Prav tako večina razstavljalcev ni polagala dovolj pažnje na popularizacijo udarnikov. Splošna stavbena, ki ima v svoji sredini štirikratnega udarnika in

heroja dela, je na majhnem prostoru razstavila njegove slike z napisom »Heroj dela« in to brez pojasnila, v čem njegovo herojstvo prav za prav je. Tovarna avtomobilov je prikazala zelo lep diagram, ki pa zaradi nejasnosti ni bil razumljiv za laike. Prednica in tkalnica je pozabila na otroške jasli, ki jih je nedavno odprla prva v Sloveniji.

Razstavljalci so tekmovali v petih točkah: okusna oprema, popularno prikazovanje razstavljenih proizvodov, nazornost diagramov, popularizacija udarnikov in novatorjev in splošen vtis razstave na obiskovalca. Ocenjevalna komisija je razdelila mesta takole: Delavnica državnih železnic je dosegla največ, ni sicer 405 točk. Sledijo ji: tovarna avtomobilov 380, mariborska tekstilna tovarna 380, DES 355, telefonska sekcija 350, mariborske bombažne tkalnice 350, Dravsko gozdno gospodarstvo 340, Direkcija mestnih komunalnih podjetij 340 in druge.

V okviru festivala je bilo prirejeno tudi dvoje predavanj, in sicer »Tekstilna industrija v petletnem planu«, ki pa zaradi nezadostne agitacije ni bilo dovolj obiskano. Drugo predavanje »O poteku gradnje mariborske hidrocentrale« pa je zadostilo svojemu smotru.

V petek je bil na dan celodnevni delovnih akcij prostovoljcev na obnovi mesta, kjer je sodelovalo 2669 prostovoljcev, ki so opravili 8007 prostovoljnih delovnih ur. Razpoloženo je bilo zelo dobro, posebno v popoldanskih urah, ko se je nenadoma razširila vest, da je maršal Tito na poti skozi Maribor. Tu je potrebno omeniti, da bi ta akcija še bolj uspela, če bi se rajonski štabi dovolj pripravili. Tako je bilo n. pr. zjutraj na Jugoslovanskem trgu precej ljudi, ki pa so odšli domov, ker so zaman čakali na razporeditev. Tudi večer ob pri-

liki razdelitve značkov najboljšim prostovoljcem je dobro uspel ob sodelovanju narodnega gledališča. Naslednjega dne na sindikalnem večeru, ki je bil posvečen popularizaciji udarnikov in novatorjev, je bila pa-organizacija na nezadostni višini. Vendar je bilo tu zelo aktualno in zanimivo tekmovanje med novim in stari načinom zidanja, ki se je prikazovalo kar na odru.

V nedeljo zjutraj je bila mogočna parada dela. Mariborska in okoliška podjetja so se za ta dan slovesno pripravila, da v sliki, besedi in delovnih skupinah prikazujejo svoje uspehe. Vzbuđila je mogočen vtis o ustvarjalnih naporih mariborske industrije, saj je pri njej sodelovalo z vozili in peš ogromno število ljudi. Nekatera podjetja so pokazala presenetljivo iznajdljivost v prikazovanju svojega dela in svojih planskih dolžnosti. V kolikor se je tu pa tam opazil zastoj, je to pripisovati dejstvu, da tehnično vodstvo kljub velikim naporom tako ogromno množico vozil in skupin ni moglo obvladati.

Posamezne skupine v sprevedu so se dobro izkazale. Predvsem je potrebno omeniti mariborske tekstilne tovarnice, Mariborski otok, DES, DAPS z novim, dona izdelanim avtobusom, Dravsko gozdno gospodarstvo je nazorno pokazalo, v kolike namene uporabljamo danes les, dalje sta se odlično pokazala tudi Konstruktor in Splošna stavbena.

Popoldanski kulturni nastop ni dal slike, ki jo ima Ljudska prosveta v Mariboru. Združeni pevski zbori Maribora so šli skupno reči in piši trideset pevec, ki torej nikakor niso predstavljali množičnosti ljudske prosvete, ki v Mariboru prav za prav je. Tudi ozvočenje je bilo slabo. Prav tako fizikalno v svojem nastopu ni pokazala množičnosti. Zelo je ugajala folklorna skupina iz Cerkove, manj pa Poljski ples (Angel Besednjak). Kljub zgoraj naštetim napakam pa je

vendar mariborski festival dela pokazal silen napredek, ki ga je v zadnjem času napravilo mesto. Festival je uspel zaradi zavednega in ponosnega nastopa množic, ki so se, zavedajoč se pomena takšnega vseljudskega praznika, kot je proslava delovnih uspehov, z zanosom in veseljem udeleževale vseh prireditelj. Zgoraj našete napake zato ne pomenijo, da bi bil zaradi njih festival za nič ali da bi

Četrto zborovanje slovenskih zgodovinarjev in otvoritev muzeja v Mariboru

O priliki otvoritve Pokrajinskega muzeja v Mariboru ob koncu tega meseca se bo vršilo tudi tradicionalno zborovanje slovenskih zgodovinarjev, ki je že četrto po vrsti. Prvo je bilo na Ptujski gori, drugo v Celju. Vrsto zborovanj je prekinila vojna in šele lanske leto so se slovenski zgodovinarji zopet zbrali v Ljubljani meseca novembra, da so napravili pregled o opustošenju okupatorja ter si zadali nalogo, kako bodo sodelovali v veličastnem poletu, ki je zajel našo domovino. Zabeležiti moremo že nekatere uspehe in to so otvoritve Narodnega muzeja v Ljubljani, Osrednjega državnega arhiva v Ljubljani in Skofjeloškega muzeja. Bilo je poleg tega še mnogo podrobnega dela, ki so ga opravljal v zvezi z bojem za naše meje.

Nov velik korak naprej pa bo pomenila otvoritev Pokrajinskega muzeja v Mariboru, ki se bo izvršila 28. septembra t. l. ob 9. uri. V preurejenih prostorih Mariborskega gradu se vrsti dvorana za dvorano, ki z razstavljenimi predmeti nazorno kaže razvoj Maribora in mariborske pokrajine od najstarejših časov do osvobodjenja. Da bi pa dali temu kulturnemu dogodku še večji poudarek, je Zgodovinsko

zaradi njih ne dosegel svojega smotra, ker odgovorni morda ne bi storili svoje dolžnosti. Pa ni tako. Kakor ob vsakem festivalu je bilo tudi tu ogromno organizacijskih naporov in napake, ki so se zgodile, so posledice velškanskih tehničnih težav in deloma seveda tudi nezadostnega znanja. Obenem pa je njih ugotavljanje samo dobra šola za bodočnost.

Janez Svajncer

Angleška vlada izročila Vel. Britanijo popolnoma v roke ameriškega kapitala ter polaga vse svoje upe v ameriško »pomoč«

New York, 13. septembra. Dopisnik Tanjuga poroča:

V zadnjih nekaj dneh je bilo v Ameriki več uradnih in poluradnih izjav, iz katerih se jasno vidi, da je cilj ameriških imperialistov, da Britanijo čim bolj podredijo svojim interesom.

Ameriški tisk je objavil dokument, v katerem se v uradni obliki izraža stališče, da Velika Britanija ni več prvorazredna sila in da na ta način ne more zavzemati enakopravnega položaja s Sovjetsko zvezo in ZDA.

Harold Stassen, predsedniški kandidat republikanske stranke, je izjavil, da Britanija lahko računata na ameriško pomoč samo ako vodi tako notranjo politiko, kakršno želi Amerika, še posebej pa, da ne nacionalizira industrije jekla.

Kot poročajo listi, so se ZDA in Britanija »sporazumele« o vprašanju Porurja in na podlagi tega tako imenovanega sporazuma je bila laburistična vlada prisiljena izročiti porursko industrijo, ki jo je dosedaj upravljala izključno ona, v ameriške roke, ter med drugim opustiti tudi vsako misel na nacionalizacijo porurskih rudnikov, čeprav se je k temu že večkrat izrečeno obvezala. Sam minister za zunanje

zadeve Bevin je večkrat izjavil, da Britanija ne bo opustila svoje politike glede »nacionalizacije« porurske industrije.

»Daily Express« javlja, da so ZDA sicer voljne sprejeti nase znaten del okupacijskih stroškov britanske cone Nemčije, vendar pa da posamezni člani ameriške vlade zahtevajo, da se v angloameriški coni vzpostavi popolna ameriška kontrola in da bi bil na čelu vse gospodarske uprave »gospodarski diktator«, ki bi bil — razumljivo — Amerikanec. Britanski tisk z izjemo »Daily Workerja« je sprejel vse te uradne in poluradne izjave, ki Britanijo postavljajo na položaj drugorazredne sile in predstavljajo tudi vmešavanje v njene notranje zadeve, brez vsakršnih protestov. Tisk prav tako ne protestira proti ravnanju same britanske vlade, ki izročila usodo Velike Britanije v roke ameriškega kapitala ter očitno polaga vse svoje upe v ameriško »pomoč« ne glede na pogoje, ki jih postavlja Amerika.

Londonski tisk pa z očitnim zadovoljstvom in pod debelimi naslovi objavlja in pozdravlja izjavo ameriškega zunanjega ministra Marshalla, s katero se odpira možnost, da ZDA »priklopijo« na pomoč z objavo neke vrste »posojila in zakup«.

Na tisoče češkoslovaških delavcev in nameščencev zahteva obdavčenje milijonarjev

Praga, 13. sept. Tass poroča:

Praški listi še vedno objavljajo komentarje v zvezi s predlogom KP Češkoslovaške o obdavčenju milijonarjev, ki ga je češkoslovaška vlada zavrnila. Na podlagi tega predloga bi bilo možno dobiti potrebna denarna sredstva za pomoč kmetom, ki so letos imeli neobičajno slabo žetev.

List »Rude pravice« piše:

»Delovno ljudstvo, ne glede na svoje politično prepričanje zahteva, da vlada revidira svoj sklep o vprašanju obdavčenja milijonarjev.

Predsedstvo vlade, ustavodajna narodna skupščina, centralni svet in vse politične stranke dobivajo vsak dan na stotine resolucij, v katerih delovno ljudstvo zahteva, da se dajanje pomoči kmetom izvrši z obdavčenjem milijonarjev. Te resolucije je podpisalo na tisoče delavcev in nameščencev, številni narodni odbori mest in vasi ter tudi člani vseh političnih strank, in to kljub temu, da so glavni odbori posameznih strank izdali natančna na-

vodila, s katerimi so prepovedali članom, da bi podpisali take resolucije.

Tako n. pr. so delegati 820.000 družin, včlanjenih v potrošnih združenjih, ki imajo nad 5.000.000 potrošnikov, na predlog direktorja potrošnih združenj, člana socialno-demokratske stranke, Janusa, izglasovali resolucijo, v kateri zahtevajo obdavčenje večkratnih milijonarjev in bogatašev. Samo od preteklega četrtka do sobote, torej v 3 dneh, je bilo poslanih 562 resolucij predsedstvu češkoslovaške vlade. V ponedeljek in torek je prišlo od okrajnih in mestnih narodnih odborov 150 resolucij in 110 pisem, v katerih se zahteva obdavčenje milijonarjev.

Slučna pisma in brzojavke je poslalo tudi 150 tovarn.

»Rude pravice« nadalje objavlja resolucije številnih narodnih odborov, sindikatov in drugih organizacij, v katerih so zastopani člani vseh političnih strank. V teh pismih se tudi zahteva obdavčenje milijonarjev.

Protestne demonstracije in stavke po vsej Franciji

Pariz, 13. sept. Dopisnik Tanjuga poroča: Iz vse Francije prihajajo vsak dan vesti o protestnih stavkah delavcev proti restringiranim ukrepom, spekulacijam in dražnjim. Protestne manifestacije delavcev so bile v gornji Garoni, v Girondi in Varesu.

V sredo je prišlo do popolne ustavitve dela v departementu Bouche du Rhone. Velike protestne manifestacije so bile tudi v Marseille-u.

V Limonge-u in v vseh večjih mestih departementa Haute Vienne je prekinjeno delo večeraj so v Modane-u delavci protestirali proti zmanjšanju obroka kruha in proti vladni politiki preskrbe.

V Pas de Calais-u in na plovnih kanalih v Sev. Franciji je prišlo do popolne ustavitve dela.

Rudarji iz Pas de Calais-a so skupno z vsem prebivalstvom Laine-a popolno protestirali in se odzvali pozivu departementskega odbora Zveze sindikatov in rudarskih sindikatov.

Medtem ko so bile po vsej državi prirejene protestne stavke in demonstracije, so prihajala k predsedstvu vlade iz vseh krajev Francije protesta pisma in resolucije delavcev. Komunistična parlamentarna skupina je sprejela veliko število deklaracij delavcev, v katerih izražajo nezadovoljstvo zaradi zmanjšanja obrokov kruha, zaradi slabe preskrbe, stalnega dvigovanja cen in zaradi odklonitve vlade, da bi izvedla sporazumki je bil sklenjen med generalno konfederacijo dela in nacionalnim svetom delodajalcev.

Delovni človek nosi glavno breme britanske ekonomske krize

Gospodarske težave v Veliki Britaniji postajajo v zadnjem času vedno težje in akutnejše. Gospodarska kriza, ki je zajela državo, je težko prizadela široke delovne sloje in povzročila še nadaljnje padanje splošnega življenjskega standarda in vedno večjo revščino naroda.

Veliko pomanjkanje življenjskih potrebščin, stalno nižanje obrovov že davno racionaliziranih predmetov splošno potrošnje, zlasti hrane, splošno naraščanje cen, težko stanovanjsko vprašanje in vrsta drugih nerešenih problemov s področja delovnih odnosov, vse to so težave, s katerimi se široki ljudski sloji Velike Britanije vsak dan bore.

Drastično zmanjšanje živilskih obrovov

V vrsti poročil, objavljenih v zadnjem času, navaja »Daily Express« podatke o stalnem manjšanju uvoza življenjskih potrebščin in novih omejitvah v prehrani. Casopis piše, da pripravljata vlada splošno zmanjšanje uvoza vseh življenjskih potrebščin za 25%. dalje zmanjšanje uvoza konzervirane

hrane iz ZDA in Argentine prav tako za 25%, v nekaterih primerih pa bo uvoz konzervirane hrane še bolj drastično znižan, morda celo popolnoma ustavljen. Razen tega bo uvedeno zmanjšanje obrovov mesa za 25% in kave za 25%. Tednik »Reynolds News« poudarja, da pripravljata britanska vlada s 14. septembrom novo drastično znižanje obrovov mesa, masti, jajc, masla, slanine, sira in čaja.

Londonski »News Chronicle« poudarja, da bo stalno nižanje obrovov živilskih potrebščin trajalo še najmanj leto dni. Casopis poudarja, da obroki hrane niso zadostni in da stalno padajo ne samo po količini, ampak tudi po kakovosti.

Pri nabavljanju življenjskih potrebščin imajo Britanci velike težave. S tem v zvezi prinaša veliko število časopisov poročila in slike o velikih vrstah, večjih kakor med vojno, pred prodajalnami življenjskih potrebščin, zlasti zelenjave in sadja. Poleg tega pa je po pisanju lista »Daily Worker« na trgih v Londonu velikansko število vreč z zelenjavo in sadjem, ki jih različni spekulanti zadržujejo in ki se kvarijo, ne da bi jih prodajali. Cene zelenjave in sadja so v nekaterih primerih za 600 odstotkov višje kot

MNOŽIČNE PROTIBRITANSKE DEMONSTRACIJE V EGIPTU

Kairo, 13. septembra. V četrtek so bile v Egiptu množične protibrilantske demonstracije in spopadi med policijo in delavci.

Kot poroča Reuter, je zjutraj v Aleksandriji več tisoč tekstilnih delavcev prekinilo delo in demonstriralo po ulicah v znamenju protesta, ker Varnostni svet še ni sprejel sklepa o umaknitvi britanskih čet iz Nilske doline. Policija je streljala na množico ter je bilo pri tem ranjenih več oseb. V zvezi z razširjanjem letakov, v katerih se egipčanski delavci, študenti in nameščenci, kakor tudi vojniki in oficirji pozivajo, da sestavijo ljudsko fronto proti britanskim okupatorjem, je bilo aretiranih večje število študentov. Demonstracije še trajajo.

Tudi v Kairu je prišlo do ogorčenih protibrilantskih demonstracij pred britanskim konzulatom.

Associated Press poroča, da so bile v Port Saidu na obali Sueskega prekopa prirejene velike demonstracije, ki jih je poizkušala policija s silo razgnati. Demonstranti so v dolgih sprevodih stopali po mestnih ulicah ter ostro protestirali proti Veliki Britaniji, pri čemer so izražali posebno nezadovoljstvo z britanskim ministrom za zunanje zadeve Bevinom in britanskim predstavnikom v Varnostnem svetu Cadoganom; hkrati so pa vzklikali Sovjetski zvezi, Poljski in Siriji.

Sekretar italijanske generalne konfederacije dela o novem valu stavk

Rim, 13. sept. Kakor poroča Agencija France Press, je imel sekretar italijanske generalne konfederacije dela Di Vittorio v Tarentu govor v zvezi z novim valom stavk, ki je ponovno zajel Italijo. Ko je pokazal, da se stavke vedno bolj širijo, je pripomnil:

»Sedanja aktivnost delavcev je izzvana zaradi stališča delodajalcev, ki so umeritev vladne politike sprejeli kot ohrabritev in začeli z ofenzivo proti delavcem. To je glavni vzrok stavk, ki se bodo razširile na metalurgične in tekstilne delavce.«

Di Vittorio je na koncu pozval vlado, naj dela v interesu obnove države ter odstrani vzroke stavk.

Nova vlada v Turčiji

Ankara, 13. sept. AFP poroča: Predsednik turške vlade Redžer Peker je podal ostavko. Mandat za sestavo nove vlade je dobil minister za zunanje zadeve Hasan Saka.

Otok Ikaria — drugi Dachau

Atene, 13. septembra. Tass poroča: Liberalni časopis »Vima« objavlja pismo poslanca Joanisa Melasa, ki je pred kratkim obiskal otok Ikario, na katerem so internirani politično nezanesljivi ljudje.

Na majhnem otoku je skoncentriranih več tisoč ljudi iz najrazličnejših družbenih slojev in različnih političnih stališč. Če se človek končno znajde v tej ogromni ljudski množici, se predvsem vpraša: v čem je zločin, zaradi katerega morajo tisoči ljudi trpeti tolike muke.

Melas obtožuje državne oblasti, ker so internirale na otok Ikario več kot 10.000 oseb, ne da bi se pravočasno pobrigale za njihovo preskrbo. Pri tem pripominja, da se ne bi izognili neprijetnim posledicam, če ne bi bilo tradicionalne gostoljubnosti domačega prebivalstva, ki ga je na otoku manj kot internirancev, ter skromnih zalog prej interniranih državljanov. Melas izjavlja, da samovoljno nižja orožniškega osebja mora izzvati protest vsakega poštenega človeka. Preko 1.100 internirancev, izmed katerih so po večini žene in otroci, je zaprtih v odprtih taborišču, ki je postavljen na kraju, kjer ni niti vode, niti rastlinja.

pri nakupu neposredno pri proizvajalcu.

Cene življenjskih potrebščin, kakor tudi ostalih predmetov splošne potrošnje so zelo visoke in kažejo tendenco stalnega dvigovanja. Laburistično glasilo »Daily Herald« poudarja v svojem pregledu o stanju cen, da so v zadnjem času cene zelo narastle in sicer mleku za 100%, jajcem za 25%, volni za 100% in krompirju za 5%. »Daily Express« piše, da so cene mesa danes višje kot kdaj koli prej. Nič boljše ni s cenami jajc in paradiznikov. Tednik »Sunday Express« piše: »Letos je zelenjava in sadje najdražje v zadnjih 12 letih. Ostale cene so visoke in stalno naraščajo.«

Z naslovom »Življenjski standard britanskega delavca« je časopis »Nove vremenje« prinesel članek, v katerem je med drugim rečeno, da britanski delavci stalno trpe zaradi novih omejitev obrovov vseh predmetov splošne potrošnje, zlasti pa živil. S tem v zvezi navaja časopis rezultate ankete londonkega časopisa »News Chronicle«, ko je na vprašanje »kako se hranite v primerjavi s lanskim letom in kakšna je kakovost hrane nad 50% Britancev odgovorilo: Slabo. Na drugi strani pa si industrijski in finančni mogotci Velike Britanije ustvarjajo z visokimi cenami velikanske profite, kar povzroča veliko nezadovoljstvo delovnih množic. Tako je na mitingu sindikata delavcev, zaposlenih v konfekcijskih podjetjih v Londonu julija uradnica tega sindikata A. La-

Dopisi »Ljudski pravici«

Izrabljanje vere za namigavanje na spremembo pri nas

Odnos države do cerkve je pri nas odvisen izključno od zadržanja cerkve same. Kakšno pa je zadržanje protijudske duhovščine do naše ljudske oblasti in do velikih pridobitev osvobodilne borbe, nam govore mnoga dejstva.

V času procesa proti Nagodetovi špijonski skupini so si pridigarji v več ljubljanskih cerkvah izbrali za svojo temo peto božjo zapoved: »Ne ubijaj!« Govorili so o telesnih in duševnih umorih ter poudarjali, da nima nihče razen boga pravice vzeti človeku življenje.

Ljudje so razumeli pridigo tako, kakor so to hoteli pridigarji sami: hujskati ljudi proti obsodbi Nagodetove skupine. Vsa poštena Ljubljana je z ogorčenjem spremljala proces in obsojala zločine Nagodetove skupine. Upravičeno se vprašujemo, kje so bili ti gospodje pridigarji takrat, ko so do-

mobranci z vednostjo škofa Rožmana in celo nekateri izdajalski duhovniki pri sv. Urhu klali Slovence samo zato, ker so hoteli ostati Slovenci in so se uprli fašizmu. Kje so bili ti gospodje takrat, ko so okupatorji požigali slovenske vasi in ljudi množično streljali in jih gonili v taborišča? Takrat ni nihče postavil vprašanja, kdo ima pravico ubijati!

Dr. Vilko Fajdiga pa je v cerkvi sv. Krištofa govoril o tem, naj ženini, ki se nameravajo poročiti samo civilno, še nekoliko počakajo. Ljudstvo si to upravičeno razlaga kot hujskanje na politično spremembo v naši državi.

Vsak pameten človek ve, da te pridige niso v interesu ljudstva, kar nam je jasno dokazal proces proti špijonski Nagodetovi skupini, ki nam bo pomagal razkrinkati vsako masko, pa naj bo še tako rafinirana. M. B.

Primer slabega izkoriščanja železniških voz

Mnogo je že bilo objavljenih razlag in pozivov, kako važna je za uspeh železnice v petletki čim popolnejša izvedba transportnega plana. Pri tem je bilo posebej poudarjeno, da so za to razen železnice odgovorni tudi njeni koristniki. Železnica mora stremeti za tem, da njene stranke sleherni naročeni vso izkoristijo čim racionalneje. Jasno je, da bo ta smoter dosegla le tedaj, če bo imela med svojimi transportanti čim več taktih, ki to njeno težnjo razumejo v vsej njeni težini. Vendar se vedno znova pojavljajo primeri, ki so temu popolnoma nasprotni.

Tovarna umetnih gnojil v Celju nalada v zadnjem času do šest voz dnevno svojega blaga za Sibenik, in sicer dosledno vsak voz samo do deset ton, čeprav je njihova nosilnost povprečno po pet ali še več ton višja. Prvi podatki o tem neracionalnem izkoriščanju želez-

niških voz kažejo, da je v zadnjih treh dneh odšlo na pot iz Celja v Sibenik 16 vagonov, ki do 80 ton nosilnosti niso bili izkoristeni. Kakor kaže, so ti nakladi namenjeni preko prejemnika »Transjug« v Sibeniku raznim manjšim odjemalcem, tako da so te desetonske pošiljke verjetno prikladnejše za nadaljnjo nadrobno razdelitev. Toda naj bo kakor koli, na železniški prevoz te morebitne želje in potrebe prejemnika ne bi smele imeti nobenega vpliva, kajti železniški vozovni park je treba izkoristiti do skrajnosti, ne glede na to, ali se prevoženo blago dalje razdeljuje v celih pošiljkah ali ne. Brez popolne izkoristitve notranjih rezerv — seveda s pomočjo vseh, ki železnico uporabljajo — ne bo mogoče izpolniti velikih nalog, ki so v zvezi s petletnim planom obsežne prav v našem transportnem planu. rp.

SV. ANTON PRI KOPRU. — Tudi mi smo že takoj prve dni sestavili tekmovalno komisijo, ki je napravila načrt za trimesečno tekmovanje. Čeprav je naša vas precej raztresena, smo organizirali tako, da res polegajo vsa dela načrtno. Formirali smo pet delovnih skupin, katere se redno menjajo pri delu. Dela se udeležujejo vsi moški razen dveh. Pri delu nam primanjkuje le strokovnih moči. Tako se je prostovoljno dela pri obnovi hiš do sedaj udeležilo 142 delavcev, pri popravilu cest pa 510. Organizirali smo poleg tega še dve nedelji prostovoljnega dela, ki se ga je skupno udeležilo 168 ljudi. Delali smo po 9 ur.

Obsodba uradnika,

ki je samovoljno zapustil državno službo

Med našo delovno inteligenco, ki v veliki večini dobro razume napore našega ljudstva, da si izvojuje lepšo prihodnost, so tudi nekatere izjeme. Tako je bil v Ljubljani obsojen nameščenec uprave državnih trgovskih podjetij »Navod in Koloniale« Jože Dolenc zaradi disciplinskih prekrškov. Dolenc je samovoljno zapustil državno službo in zagrešil celo vrsto disciplinskih prekrškov; disciplinsko sodišče ministrstva za trgovino in preskrbo LR Slovenije ga je zaradi tega obsodilo na odpuščanje in da ne more dobiti nobene druge državne službe leto dni.

Da bi se izboljšalo poslovanje novih državnih podjetij, je bilo treba tudi reorganizirati »Navod in Koloniale«. Zato so morali premestiti nekaj knjigovodij iz uprave dotodanjega področja na področje želje. Začasno, le za dva meseca bi naj J. Dolenc prevzel službo v Prevaljah, kjer je imel zagotovljeno stanovanje in dietično hrano (ker se je izgovarjal na svojo bolezen). Prikazali so mu nujno potrebo po premestitvi in Dolenc je v začetku pristal na premestitev. Pozneje si je pa premislil ter ni hotel izpolniti naloga personalnega odeska. Ko ga je policial načelnik uprave, se ni hotel oglašati pri njem ter je izjavil, da »nima pri njem kaj iskati«. Tudi na ponovno zahte-

vo ni hotel sprejeti pisma s priporočilom na okrajni ljudski odbor v Prevaljah; izjavil je, da na premestitev ne pristane. Zapustil je kratkoma službo, ne da bi komu izročil posele.

Po obsodbi prvostopnega disciplinskega sodišča se je Dolenc pritožil na višje disciplinsko sodišče pri vladi LRS, ki je pa nedavno zavrnilo pritožbo z obrazložitvijo, da je kazen primerna.

Vsi naši delovni ljudje nedvomno soglašajo, da zaslužijo sebični posamezniki, ki gledajo na svojo službo samo z ožkega stališča svojih interesov — primerno kazen, kar naj bo svarilo tistim, ki so v nepravilnem odnosu do dela. Vsi, ki smo v vrstah delovnih ljudi, borcev za uresničitev petletnega plana, se moramo zavedati, da je izpolnjevanje službenih dolžnosti na slehernem delovnem področju častna zadeva, delovna disciplina pa prva zapoved — prav tako kakor je nujna vojaška disciplina na fronti, saj se vendar borimo na delovnem bojišču. To pač lahko razume delovni inteligent.

Vremenska napoved za nedeljo — 14. septembra: Jasno in vroče. Zvečer je pričakovati nekaj krajevnih padavin.

flecn izjavila: Ženska krila, ki stanejo dejansko 2 do 3 funte, se prodajajo z dovoljenjem ministrstva po 20 funtov, kar delavske žene nikakor ne morejo plačati.

Kapitalistični mogotci so si leta 1946 nagrabili 41% narodnega dohodka

Kako veliki so profiti kapitalističnih mogotcev, je najbolje razvidno iz podatkov, ki jih je objavil generalni sekretar nacionalnega sveta rudarjev Arthur Horner. Navedel je, da je peščica bogatašev leta 1946 imela čistih dohodkov od različnih dividend v višini 5 milijarde 226 milijonov funtov šterlingov, kar predstavlja 41% celotnega narodnega dohodka Velike Britanije.

Ostra stanovanjska kriza

Stanovanjska kriza v Veliki Britaniji je tudi zelo pereča. Kljub vsem objubam, da bo povečala gradnjo stanovanj, vlada ni bila sposobna uresničiti napravljene načrte celo ne pri tako zvanih »pločevinastih« skatlah — hišicah iz pločevine — ki jih je vlada nameravala serijsko izdelovati. Prav tako ne bo mogoče zaradi zmanjšanja uvoza lesa, kakor poroča »Daily Express«, 80.000 hiš v smislu gradbenega programa za gradnjo novih in popravilo poškodovanih hiš, dovršiti še dve leti. Razen tega je v Veliki Britaniji, zlasti v Londonu veliko število

družin, ki žive v nehygieničnih hišah ali pa so popolnoma brez strehe in prebivajo po parkih.

Vedno večja dražnja življenja stalno niza realno vrednost že itak nizkih mezd in plač delavcev in nameščencev. Še več, laburistična vlada je odklonila povišanje delavskih mezd, zato pa s svojimi ukrepi za dvig proizvodnje nalaga delavcem še večja bremena in zahteva od njih, naj še več delajo. S tem v zvezi poudarja »Daily Express«, da bo zaradi nadaljnega dviga proizvodnje uvedeno nadurno delo in podaljšanje delovnega časa, pri čemer bodo meзде manjše, njihovi profiti pa še večji. Prav tako tudi uprava rudnikov premoga noče plačati nadurnega dela in zahteva podaljšanje delovnega časa. S tem v zvezi je vlada sprejela načelni sklep o podaljšanju delovnega časa v premogovnikih. Kot odgovor na ta sklep pa je nad 60.000 rudarjev v yorkshireski premogovni kotlini pričelo stavkati. Stavka traja še naprej. Z eno besedo: laburistična vlada je pri ukrepih za rešitev krize, kakor piše »Daily Worker«, popustljiva do kraljev jekla, zato pa je nepopustljiva do rudarjev. Vse te težave — kriza prehrane, vedno večja dražnja življenja, stanovanjska kriza, nerešeni problemi dela, se težko poznajo v življenju širokih ljudskih slojev in povzročajo vsakdanje padanje splošnega življenjskega standarda in vedno večjo revščino ljudstva. (Londonski dopisnik »Tanjuga«)

FIZKULTURA

Balkanijada v vajah na orodju je pokazala, da se bo kvaliteta telovadbe dvigala enako kakor ostale panoge fizikulture

Drugi balkanski šampionat v vajah na orodju, ki se je vršil v dneh od 5. do 7. t. m., je izpolnil najbolj optimistična pričakovanja v polni meri. Ne da bi se posebej poudarjal ogromen politični pomen te prireditve, katere posledice se bodo pokazale v še večjem zblizanju med vsemi demokratičnimi narodi Balkana, bi v kratkem pregledali samo tehnično stran prireditve in kvaliteto raven posameznih nastopajočih reprezentanc.

Organizacija celotne prireditve je bila odlična. Vsi vodje ekip, ki so bili navzoči na mnogih velikih mednarodnih tekmah, niso mogli dovolj prehaliti organizacije. Svečana otvoritev in zaključek tekem, prehrana in nastanitev tekmovalcev, sodniški zbor, števne komisije, rediteljka, kurirska in obveščevalna služba, sodelovanje filmskega podjetja in radija, z eno besedo, vse je bilo na svojem mestu in je do kraja izpolnilo svoj nalog. Mnogo je pripomoglo k splošnemu uspehu tudi lepo vreme, kar je ugodno vplivalo tudi na tekmovalce.

O nastopajočih reprezentancah pa tole: madžarski vrsti sta se nam predstavili v najmočnejši postavi in sta izpolnili, kar smo od njih pričakovali. Tako moška kot ženska vrsta sta danes nedvomno med najmočnejšimi na svetu. Vsi tekmovalci so na mednarodni višini, vrsta homogeni, sigurni v izvedbah in doma na vseh orodjih. Odkljuje jih krasna drža nogo in telesa. Po rasti so bolj nizki, močni in ramišnji, kar pa tudi nižki. Vsem se pozna, da imajo za drugi števne mednarodne tekme in stalne, neprekinjene ter sistematično kolo pod vodstvom najboljših strokovnjakov. To velja prav tako za moško kot za žensko vrsto. Med ženskimi je najboljša Sarkany-Kelcetyeva, med moškimi pa nedvomno Pataky, ki bo igral na prihod-

njih olimpijskih igrah v Londonu poleg Svicarjev še veliko vlogo.

O jugoslovanski vrsti lahko trdimo, da je dobro izpolnila naša pričakovanja, saj je 2. mesto Kujundžić in 5. mesto Grlica za nas uspeh. Vsi tekmovalci in tekmovalke so na skupnem treningu v Kranju mnogo pridobili, posebno pa še Longyka, Kujundžić in brata Jelića. Longyka je bil odlični na vseh orodjih, ako ne bi padel pri zadnji vaji z droga, bi se sigurno uvrstil med petorico najboljših. Kujundžić je bil sigurni tekmovalci in bo lahko še mnogo napredoval. Tudi rutinirana telovadca Grlica in Vadnov sta v razmeroma kratkem času zelo dvignila svojo formo. Janež, brata Jelića in Boltižar so dali vse iz sebe in so tako pripomogli k skupnemu uspehu. Za prihodnje olimpijske igre pa bo treba vsem še več sistematičnega treninga, skupnega pripravljavanja pod enotnim strokovnim vodstvom in več nastopov. Tudi dekleta so pokazala velik napredek in so nastopala zelo borbeno. Škoda je za Gerbevo, da si je pri vaji na krogih pokvarila končni uspeh ter je prišla s prvega mesta v predtekmah na 4. mesto v skupni oceni.

O tekmovalcih ostalih držav trdimo, da so prav presenetli s svojim znanjem na posameznih orodjih. To velja za bolgarsko moško vrsto v prostih vajah in v preskokih ter za rumunsko žensko vrsto v prostih vajah. Tudi tržaški reprezentanci sta pokazali zadovoljivi napredek po komaj enomesečnem treningu. Tako bolgarskim kot rumunskim in tržaškim telovadcem bo sicer treba še mnogo vadb in truda, a končni uspehi gotovo ne bodo izostali, saj so dokazali že sedaj, da imajo ob množičnem razvoju fizikulture vse pogoje za dvig orodne telovadbe na visoko kvaliteto stopnjo.

Prešern Igor

Plavalno prvenstvo Evrope v Monte Carlu

Monte Carlo, 13. sept.

Na evropskem plavalnem prvenstvu v Monte Carlu se je včeraj igralo v šestih 4x200 m prosto za moške. Plavalci so se v dveh skupinah. V prvi skupini so igrali: Jugoslavija, Madžarska, Švedska, Francija in Holandija, v drugi skupini pa Italija, Češkoslovaška in Anglija.

V prvi skupini je prispela prva na cilj štafeta Madžarske v novem evr. rekordu s časom 9:05,4. Druga je bila Francija s časom 9:09,9; tretja Švedska s časom 9:11,0, četrta Jugoslavija 9:22,8 in peta Nizozemska 9:29,5. V drugi skupini pa je zmagala štafeta Anglije s časom 9:28,9, Češkoslovaška 9:31,3, Italija 9:40,0.

Madžari so postavili nov evropski rekord v času 9:05,4. Prejšnji rekord je imela Francija s časom 9:05,4. Madžari so igrali takole: Kadas 2:15,9, Mitro 2:16,8, Sztmary 2:14,2 in Szulik 2:16,5. Drugi so prispeli na cilj Francija, ki se imajo zahvaliti Janju za dozi, ki se imajo zahvaliti Janju za drugi dozi. Svojih 200 m je preplaval v dosegaj najboljšem času na svetu 2:04,9.

V waterpolo tekmi Švedska : Madžarska je zmagala Švedska z rezultatom 5:5, čeprav je Madžarska v prvem polčasu vodila s 3:0. Z zmago Švedske nad Madžarsko je Madžarska popolnoma izpadla iz finalne skupine.

Danes bodo finalne tekme na 200 m prsno za moške in 100 m hrbtno za moške.

Plavalne tekme za Fernov pokal

Monte Carlo, 13. septembra.

Včeraj je bilo izvedeno tekmovanje na 100 m prosto - finale za Fernov pokal. Rezultati so bili naslednji: 1. Lundén (Švedska) 1,01; 2. Stedman (Anglija) 1,01,7; 3. Mařík (Češkoslovaška) 1,01,7; 4. Pelhan (Jugoslavija) 1,01,9; 5. Skanata (Jugoslavija) 1,02,0; 6. Bubnik (Češkoslovaška) 1,02,6.

Nato sta bili odigrani dve waterpolo tekmi. Belgija je premagala Češkoslovaško s 3:1 (1:0). Jugoslovanski sodnik Blažina je dovolil preostro igro obeh moštev.

Druga tekma med Francijo in Holandijo se je končala neodločeno 3:3 (2:2). To je bila najlepša tekma na tem prvenstvu. Sodi je Anglež Scott.

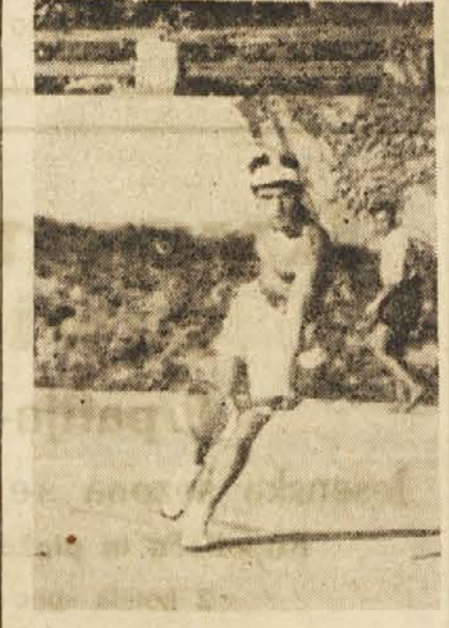
Teniški dvoboj med LR Srbijo in LR Slovenijo

Po tretjem dnevu vodi Srbija z 9:3

Ljubljana, 13. sept.

Danes se je na teniških igriščih FD Enotnosti odigral dvoboj med najboljšimi srbskimi in slovenskimi igralci. Kljub temu, da je Slovenija prišla prvi dan v vodstvo s 3:0, so izvrstni srbski igralci prišli drugi in tretji dan v vodstvo z 9:3. Slovenski igralci jim dajejo močan odpor, toda elaba kondicija Razborška, Urbanca in pomanjkanje mladih ženskih igralc, so krivi tega visokega rezultata.

Včeraj sta se v prvi partiji srečala Pavlovič (Srb.) in Urbanec (Slov.). Zmagal je z bolj sigurno igro Pavlovič s 6:2, 6:2. Urbanec, ki je igral slabše kot običajno, pa bo brez dvoma kmalu prišel v staro formo. Naslednja partija je bila igra v mešanih dvojicah med Levovičev in Cvejičev na eni strani in Mülheisenov ter Banktom (Slov.) na drugi strani. Zmagal je srbski par s 6:1, 6:3. Igralec Banko je tako rekoč igral za dva. V naslednji partiji, ki je bila ena najbolj zanimivih na vseh tekmovalnih, eta se srečala izvrstni srbski igralec Bojović in slovenski prvak Razboršek. Kljub temu, da je Razboršek v prvem setu pokazal zelo dobro igro, saj je vodil v gemih že s 5:2, ga je Bojović vseeno premagal v treh setih s 7:5, 6:1, 6:2. Bojović ima zelo težko igro z dolgimi žogami, ki nikakor ni ustrezala temperamentnemu

Razboršek, slovenski prvak v tenisu

Razboršku. Zanimiva je bila tudi igra v ženskih parih med Lazslovo (Mitšičeva) in Leovičev na eni strani ter Mairecova in Pečovnikova na drugi strani. Zmagal je prvi, srbski par, s 6:1 in 6:4. Lazslova je igrala odlično na mreži, a tudi njena partnerka mladinka Leovičeva je zelo dobro igrala ter kaže, da se bo razvila v dobro igralko. Mairecova je imela zelo slabo partnerko in je igrala za obe.

Teniški dvoboj se bo jutri v nedeljo, nadaljeval ob osmih zjutraj.

Teniški turnir v Pragi

Palada (Jug.) : Časka (CSR) 6:0, 6:3

Praga, 13. septembra.

Rezultati mednarodnega teniškega turnirja za prvenstvo Prage: Palada - Časka (lanskoletni Davis cup, igralec CSR) 6:0, 6:3. Mitšič - Solo 6:2, 6:0. Jugoslovanski par Mitšič-Palada - ing. Havelka-ing. Zemla 6:1, 6:1. Mešani par Mitšič-Urbancova - Rejkova-Melhar 4:6, 6:3, 6:0. Tekmovanje se danes nadaljuje.

Prvi del vsearmadnega prvenstva v košarki in odbojki je zaključen

Danes bodo v Tivoliju finalne tekme

Ljubljana, 13. septembra.

Danes dopoldne se je končal prvi del vsearmadnega prvenstva v košarki in odbojki. V nedeljo bodo dopoldne ob 7. uri in popoldne ob 14. uri finalne tekme za naslov prvaka Jugoslovanske armade v košarki in odbojki. Rezultati posameznih tekem košarke in odbojke so bili naslednji:

Odbojka: Skopje - Mornarica 2:1 (10:15, 15:11, 15:7); KNOJ - Letalstvo 2:0 (15:12, 15:13); Niš - Ljubljana 2:1 (12:15, 15:11, 15:9); Sarajevo - Beograd 2:0 (15:11, 15:9). Tekma Sarajevo Novi Sad je bila odigrana še enkrat in se zopet končala z zmago Sarajeva z 2:0 (15:1, 15:13).

Košarka: V prvi tekmi sta se srečali moštvi Sarajeva in Novega Sada. Zmagalo je zaslužno moštvo Sarajeva z rezultatom 26:13 (18:8).

V naslednji tekmi sta nastopili moštvi Skopja in Mornarice. V zelo razburilni igri je zmagalo moštvo Skopja z rezultatom 39:19 (14:4). Ljubljana je premagala Letalce s 39:12 (15:4). KNOJ pa Beograd s 40:15 (18:10).

Moštva so se v obeh skupinah plasirala takole:

Odbojka - I. skupina:					
1. Niš	4	4	0	8:2	144:91
2. Ljubljana	4	2	2	6:4	121:110
3. Zagreb	4	2	2	6:5	149:128
4. Skopje	4	2	2	4:6	107:138
5. Mornarica	4	0	4	1:8	69:130

II. skupina:					
1. Sarajevo	4	3	1	7:2	120:94
2. Novi Sad	4	3	1	6:2	106:90
3. KNOJ	4	3	1	6:3	130:94
4. Letalstvo	4	1	3	2:7	108:116
5. Beograd	4	0	4	1:8	69:134

Košarka - I. skupina:					
1. KNOJ	4	4	0	0	172:96
2. Sarajevo	4	3	0	1	131:79
3. Niš	4	2	0	2	154:105
4. Novi Sad	4	1	0	3	87:26
5. Beograd	4	0	0	4	36:174

II. skupina:					
1. Zagreb	4	4	0	0	187:89
2. Skopje	4	3	0	1	165:108
3. Ljubljana	4	2	0	2	136:97
4. Mornarica	4	1	0	3	107:130
5. Letalstvo	4	0	0	4	53:164

RADIO

Ljubljana, Maribor in Slov. Primorje

8.00 Nedeljski jutranji koncert - 8.30 Napoved časa, poročila, objave, radijski kalendar in dnevni spored - 8.45 Četrte ure koračnice - 9.00 Sindikalna ura - 9.20 Dopoldanski spored orkestralne glasbe - 10.00 Nekaj operetne glasbe - 10.15 Ob III. plenarni Federalnega odbora vojaških vojnih invalidov - govori predsednik Federalnega odbora major Franc Kross-Göhan - 10.30 Poročje moški zbor »Zarja« iz Pobražja pri Mariboru pod vodstvom Rajka Sikoška (Prenos iz Maribora) - 11.00 Oddaja za poželje - 12.30 Napoved časa in poročila - 12.45 Lalka glasba, mali oglasi in objave - 13.00 Pol ure za naše najmlajše poslušalce: Dve pravilici pripoveduje Vida Juvanova - 13.30 Za vsakega nekaj - 14.15 Napoved časa in poročila - 19.00 Šahovska ura: Tretji šampionat FLRJ v Ljubljani in druge šahovske novice - 19.15 Na harmoniko igra Slavko Znidaršič - 19.30 Napoved časa in poročila - 19.45 Lalka glasba, mali oglasi in objave - 20.00 Poje dijaški tercet: Anka Lokar, Marjetka Boltina in Sonja Tominc, pri klavirju spremlja Kalinova. (Prenos iz Ajdovščine) - 20.30 Prenos tedenskega znanjepolitičnega pregleda iz Beograda - 20.45 Nekaj polk iz valčkov - 21.00 Iz oper Gounodja, Meyerbeera, Masseneta in Bizetja - 22.00 Prenos vesti Zvezne postaje iz Beograda - 22.15 Današnja fizikultura poročila - 22.25 Veseli zvoki.

KINO

LJUBLJANA, UNION: Francoski film »Fantastična simfonija«, slovenski »Obzorjnik«. Predstave ob 15, 17, 19 in 21.
MATICA: Francoska komedija »Gospod Hektor«, tednik. Predstave ob 15, 17, 19 in 21.
SLOGA: Sovjetski film »Štiri srca«, tednik. Predstave ob 15, 17, 19 in 21.
TIVOLI: Sovjetski film »Ob šestih po zmagi«, tednik. Predstavi ob 20 in 21.30.
MARIBOR ESPLANADE: Sovjetski film »Srednji napadalec«, tednik.
GRASJK: Francoski film »Svetla bodočnost«, tednik. Predstavi ob 14.30, 16.30, 18.30 in 20.30.
LETNI: Sovjetski film »Peter Veliki«, tednik.
CELJE, METROPOL: Češki film »Pot v globino študentove duše«, tednik.
DOM: Sovjetski film »Tahir in Zuhra«, tednik.
KAMNIK: Jugoslovanski film »Mladinska proga Brčko Banovičev«, tednik.
KRANI, MESTNI: Češki film »Nadjudje«, tednik.
PTUJ: Sovjetski film »Petnajstletni kapitan«, tednik.

GLEDALISCE

GOSTOVANJE TRŽAŠKEGA SLOV. NAR. GLEDALISCA V OPERI V LJUBLJANI
 Nedelja, 14. septembra ob 20: Knittel: »Via Mala«. Izven. Proslava 25 letnice umetniškega delovanja režiserja Milana Košiča.
 Ponedeljek, 15. septembra ob 20 uri: John Knittel: »Via Mala« Izven.

Člani Tržaškega slov. nar. gledališča gostujejo danes in jutri v naši Operi s Knittlovo dramo »Via Mala«. Predstavi sta ob 8. uri ob 20. uri. Glavne vloge: N. Gabričičeva, Rado Nakerst, Stane Raztresen, Angela Bakarjeva, Ema Starčeva, Zlata Rodoškova in Milan Košič, ki delo tudi režira in praznuje danes 25 letnico umetniškega delovanja.

SLOV. NAR. GLEDALISCE V MARIBORU

Sprememba repertoarja - Predstave na Rotovškem trgu
 Nedelja, 14. 9. ob 19.30: Žilek: »Miklova Zala«.
 Torek, 16. 9. ob 19.30: Žilek: »Miklova Zala«.
 Sreda, 17. 9. ob 19.30: Žilek: »Miklova Zala«.
 Zadnjič.

LJUBSKO GLEDALISCE V CELJU

Dve predstavi na prostem Ohad iz Kocenove ulice
 Nedelja 14. septembra ob 19.30: Bratko Kreft: »Celjski grofje«.

ŠAH

Šampionat za leto 1947 bo v Ljubljani

Najvažnejša šahovska prireditve sezone turnir za individualno prvenstvo države, bi se moral letos po načrtih vršiti v Beogradu. Iz tehničnih razlogov je FISAJ sklenil prestatiti turnir iz Beograda v Ljubljano, kar šahisti ljubljane in vse Slovenije toplo pozdravljajo. Turnir se bo začel 4. oktobra. Pravico udeležbe ima najprej 6 zmagovalcev lanskega šampionata v Zagrebu, in sicer državni prvak dr. Trifunović, dalje Gligorič, Pirc, Tomovič, Sava Vuković, dr. Vidmar; nato po 6 zmagovalcev iz obeh letošnjih semifinalnih turnirjev, in to iz mariborskega ing. Vidmar ml., Tot, Mitlič, kap. Markovič, Kuljiški, Gruber; iz skopljanskega pa Božič, Bidev, Puc, Kostič, Germeč in Radojčić. Gjaja, ki je dosegel enako število točk kot Germeč in Radojčić, a ima slabši uspeh proti zmagovalcem, pride v poštev kot prva rezerva. Vsi navedeni so mojstri oziroma valemojstri, le Gruber, Bidev, Germeč in Radojčić so kandidati za mojstre in bo zanje turnir še posebno važen. Potek turnirja bo spremljala vsa Jugoslavija z najvišjim zanimanjem; že samo dejstvo, da se je turnirjev za prvenstvo JA udeležilo 25.000 borec in oficirjev, zgovorno priča, kako široko je že segel šah med množice. Pa tudi inozemstvo se bo zanimalo za turnir, saj so imena dr. Vidmar, Pirc, dr. Trifunović, Gligorič, Kostič imena dobrega mednarodnega slovesa.

18. Sb5x7	Ta8x7
19. Le3-b6	Ta7-a8
20. Db3xb3	Ta8x2
21. e4-e5	Ta2xb2
22. Ld6-d4	Tb2-c2
23. Dh3-b3	

tehnični borbi v 49. potezi zmagal. Opombe: 1. V Grünfeldovi obrambi, ki zavzema že skoraj dve desetletji dostojno mesto v modernih tvoritvah, predstavlja ta poteza s slededim potezami izrazito poboljšanje za belega.

2. Ideja Smislova, da z akcijo obeh konj na damskem krilu vnese v partijo dinamiko, ki naj odtehta močen centrum belega. Kakor kaže nadaljevanje in kot so napovedale sovjetske analize v »Šahmatu«, črni ne doseže izravnava. Partija je važna v toliko, ker je to nov dokaz, da poteza Sf6-d7 ne bo prenesla turnirskih izkušenj.

3. Slaba poteza. Črni bi moral povleči tekača na d7.

4. Slabljenje že itak krhke pozicije, ki privede tudi do materialnih izgub. Partija bo gotovo morala biti upoštevana na bližnjem državnem prvenstvu.

Šah z živimi figurami na Jesenicah. Agilna šahovska sekcija FD Gregorčiča na Jesenicah je že dvakrat uprizorila partijo šaha z živimi figurami Prireditve, ki ima v glavnem propagandni pomen, je doživela med občinstvom zelo tople sprejem. Pri ponovnem nastopu je bilo prisotnih 2500 gledalcev.

Danes bodo Jeseničani nastopili s isto prireditvijo na Reki ob sodelovanju z FD Bratstvom, prvakom Primorja.

Razen partije z živimi figurami, ki jo pozivlja primerno zbrana glasbena spremljiva, se bosta obe sekciji pomerili tudi v pravi tekmi.

Zeleti bi bilo, da bi se Jeseničani s svojo uspešno prireditvijo predstavili tudi v Ljubljani.

SAHISTI NA FESTIVALU V ŠOSTANJU

Dne 7. t. m. so se festivala v Šostanju udeležili tudi šahisti z moštenim braturiranjem. Med 6 moštvi je zmagalo moštvo Mozirja z 25 in pol točke pred Velenjem in Šostanjem.

SIMULTANKE OŠO CELJE

Celjski OSO je organiziral na podeželju simultanke, in sicer je v Šostanju dosegel Mirnik rezultat +11, -5, =3; Mirnik v Mozirju +12, -5, =3; Lorbek v Šostanju +14, -9, =4 ter Snajder v Hrastniku +15, -4, =2.

SOLSTVO

RAZPIS

za vpisovanje v Enoletno in Dveletno gospodarsko šolo v Trbovljah

Z odlokom ministrstva za trgovino in prekrbo VIII, št. 4073/3 in št. 4078/4 se ustanovi s šolskim letom 1947-48 v Trbovljah Enoletna in Dveletna gospodarska šola.

Pogoji za vstop za enoletno gospodarsko šolo: opravišena osnovna šola, izpolnjeno 14. leto starosti ter sprejemni izpit iz slovenskega jezika in računstva v obsegu učne snovi za zadnji razred osnovnih šol.

Pogoji za vstop v dveletno gospodarsko šolo: nižja gimnazija s sprejemnim izpitom v smislu Znašarske pravil o sprejemnih izpitih v gospodarske šole, odlok MTP VIII, št. 3639/4 z dne 30. aprila 1947 in v izjemnih primerih, z odobritvijo MTP tudi nižja srednješolska izobrazba.

Vpisovanje traja od 14. do 21. septembra v prostorih gimnazije v Trbovljah. Ob zadostnem vpisu učencev se bo šola odprla v rednem letošnjem šolskem roku - iz pisarne MTP.

RAZPIS

za sprejem v drž. srednjo šolo za turizem in gostinstvo v Ljubljani

Ravnateljstvo srednje šole za turizem in gostinstvo sprejema prošnje za vpis v 1. letnik do vključno 20. septembra. Sprejemajo se absolventi nižje gimnazije, šol za gostinske gospodinjice in gostinski vajenci z pomodniškim izpitom. Prošnje na ravnateljstvo šole morajo biti kakovane z din 10. priložiti je treba zadnje šolsko spričevalo ter zdravniško spričevalo. Kandidati, ki nimajo nižjega tečajnega izpita, ali opravljene sprejemnega izpita za višjo gimnazijo, bodo polagali na našem zavodu sprejemni izpit.

Vsa pojasnila in informacije se dobijo v pisarni šole, Ljubljana. Privoz 11, ali na tel. 42-60.

RAZPIS

za sprejem učencev v dveletno šolo za tehnično pomožno gostinsko oseboje

Pisмено ali ustmeno vpisovanje v dveletno šolo za tehnično pomožno gostinsko oseboje se vrši dnevno od 10-12 ure na ravnateljstvu srednje šole za turizem in gostinstvo, Ljubljana, Privoz 11. Vpisujejo se lahko učenci in učenke, ki so dopolnili 14. leto starosti in imajo osnovnošolsko izobrazbo ter so telesno in duševno popolnoma sposobni za gostinski poklic, kar morajo dokazati z zdravniškim spričevalom.

Šola traja 2 leti (po 7 mesecev pouka in 4 mesece prakse ter 1 mesec očitne na leto). Po končanem 2. letniku opravljajo enoletno obvezno prakso v gostinskih obratih.

Šola je vezana na internat s prehrano, ki je za vse učence brezplačen. Po končani šoli in enoletni praksi dobijo učenci kvalifikacijo gostinskega pomočnika (inataria-ice kuharja-ice, sobarice itd.).

AKADEMIJA ZA IGRALSKO UMETNOST V LJUBLJANI

Rektorat Akademije sporoča:

1. Prijave kandidatov za sprejemni izpit za akademske kurse se sprejemajo do 20. t. m. v tajnistvu od 10-12 ure. Kandidati, ki prebivajo izven Ljubljane lahko dobe prijave za izpit proti povračilu stroškov, če ga pisмено zahtevajo od tajništva Akademije. Naknadne prijave se bodo sprejemale samo v izjemnih primerih z motiviranimi prošnjami. Sprejemni pogoji po članu II uredbe o Akademiji so primerna telesna zunanost, starostna meja izpolnjena 17. leto, telesno zdravje (predvsem zbirni dihalni in govorni organi) ter umetniška naderjenost. Za sprejemni izpit naj pripravijo kandidati za dramsko igro nekaj referativskih ali odskih besedil, kandidati za dramaturški oddelek kakršni koli krajši sestavek iz področja teoretične ali praktične dramaturgije, razčlemba ali ocena neke gledališke igre, predelava odskega besedila in podobno, kandidati za režijo morajo poleg sprejemnega izpita za dramsko igro predložiti dokaz o svoji dosednji gledališki dejavnosti (fotografski posnetki je uprizarilni del, režijska knjiga, event. ocene itd.).

Za sprejem na vse akademske kurse (dramska igra, režija, dramaturgija) je potrebna dovršena srednja šola, samo tistim, ki poizkušajo izredno sposobnost za umetniški poklic se omogoči solanje z olajšanji sprejemnimi pogoji.

2. Prijave za sprejemni izpit za dveletni tečaj ljudskega odra se sprejemajo do 25. t. m. Za sprejem ni potrebna dovršena srednja šola, pač pa mora kandidat opraviti sprejemni izpit kakor za dramsko igro ter predložiti dokaz o svoji dosednji ljudsko-prosvetni dejavnosti bodisi v raznih kulturno-prosvetnih aktivnih po okrajih, bodisi na sindikalnem področju.

3. Slušteltji, ki so bili v prejšnjem semestru znanosno

OBVESTILA

ODREDBA

o zimskem obratovalnem času v trgovskih in obrtnih obratih

IO MLO glavnega mesta Ljubljane izdaja na podlagi pooblastila MLO na osnovi čl. 58 splošnega zakona o ljudskih odborih naslednje odredbe:

1. Trgovine in obrtne poslovalnice so odprte v času od 15. IX. 1947 dalje od 8-12 in od 15-18 ure, pri čemer pa ostane 8 urni delovni čas neizpremenjen.
2. Trgovine z racionalnim blagom pa so zadnji dan v mesecu popoldne zaprte zaradi naprave mesečnega obračuna.
3. Prodajalnice svežega mesa in rib so odprte od 7-12 in od 15-18 ure.
4. Pekarne so odprte od 7-12 in od 15-18 ure.
5. Slaščičarne so odprte od 8-12 in 15-19 ure.
6. Mlekarne so odprte od 6.30 do 12.30 in od 15.30 do 17. ure; v nedeljah popoldne pa po 3 ure po dostavi mleka.
7. Brivsko-frizerske lasuljarske in manikerske obratovalnice so odprte od 7.30 do 12 in od 15 do 18.30 ure.
8. Trafike so odprte od 7.30 do 12 in od 15 do 18.30 ure.
9. V kolikor ni v tej odredbi določil, na velja še odredba ministristva za trgovino in preskrbo LRS z dne 16. IV. 1946 z izjemo, da se denarne kazni iz čl. 27 cit. uredbi stekajo v sklad z vzdrževanje zavodov, za izvrševanje kazni pri ministristvu za notranje zadeve.
10. Ta odredba stopi v veljavo z dne objave in dnevnem časopisu.

VSEM DAVČNIM, TAKSNIM IN TROSARINSKIM ZAVEZANECEM V PODROČJU MESTA LJUBLJANE

Kakor je bilo že objavljeno v časopisu dne 28. avgusta 1947, je glede na reorganizacijo finančne službe pri MLO v Ljubljani osnovanih 5 finančnih oddelkov na različnih oziroma krajevnih ljudskih odborih. Ti novi finančni oddelki se nosijo na sledeč:

za rajon I. (Center-Tabor) & Beethovnovi ulici 13.

za rajon IV. (Rakovnik-Viš) na Borštnikovem trgu 3.

za rajon II. (Bežigrad-Siška) ter za rajon III. (Moste) in za KLO Jožica, Polje, in Vid pa zaenkrat še v »Kresljah« (Nabrežje 20. septembra št. 2).

Vsi zavezanci naj se odsele obračun v davčnih, trošarinskih itd. zadevah izključno le na oddelke, v katere spadajo; le v primerih če prejmejo vabilo od finančnega oddelka MLO, se naj zglase v »Kresljah«.

Ker so s 1. septembrom 1947 vse položnice bivšega finančnega oddelka, tako tekoči račun 60-805012 kot tek. račun 60-805012 za stranke razveljavljene, zato pozivamo vse zavezance, ki žele plačati dohodnino (davek na dohodek od hlč, semlje, obrti, podnajemov in uslužbenih davek), mestno trošarino, takse davek na dediščino, različno v ceni zaradi zaokroženja trošarine itd., da si predhodno nabavijo pri »vojem finančnem oddelku« nove položnice in samo po novih nakazujejo razne davščine.

Stare položnice tekočega računa 60-805012 pridejo v poštev le še za nakazilo vojnega dobička in eventualnih depozitnih dohodkov.

Davek na promet proizvodov pa morajo knjigari kot pavšalni nakazovati na položnice Narodne banke FLRJ - Glavna centralna v Beogradu št. tek. računa 6-50020.

Pozivamo vse zavezance, predvsem še urade, ustanove in podjetja, da se gornjih navodil strogo držijo in da vedno vsi označijo na hrbtni strani položnice na srednjem delu, za kaj pošiljajo spredaj navedeni znesek, s čimer bodo pripomogli k brezhibnemu poslovanju finančne službe. - MLO za glavno mesto Ljubljana. - Finančni oddelki.

DNEVNE VESTI

OMEJITEV PORABE VODE

Uprava Mestnega vodovoda v Ljubljani bo prenejevala pri vodarni v Klečah za tretji napajalni cevovod obsojete glavna napajalne cevovode od sobote 13. t. m. popoldne do nedelje 14. t. m. popoldne. Ker bo dobava vode v navedenem času za mesto Ljubljana zelo omejena, prosil Uprava Mestnega vodovoda vse prebivalstvo Ljubljane, da zelo štedi z vodo, odnosno ako ne bo normalnega tlaka v cevovodih, da nekoliko potrpil.

Uprava pošte Ljubljana I (glavna pošta) javlja, da v ponedeljek 15. septembra t. l. zaradi čiščenja blaginja ne bo poslovala za občinstvo. V torek 16. septembra t. l. bo poslovanje zopet normalno.

Odsek za delo MLO - Maribor-mesto je prejel več pritožb upraviteljev strokovnih nadaljevalnih šol, da se kljub prizivom in objavam učenci v gospodarstvu niso polnoštevilno odzvali vpisu v strok. nad. šolo. Tudi naknadnemu vpisu za zamudnike dne 5. 9. 1947 se mnogi niso odzvali. Opozorjamo vse delodajalce, ki zaposlujejo učence v gospodarstvu da po čl. 26 in tč. 2 čl. 15 ZOUG z dne 5. 4. 1946 (Uradni list FLRJ št. 28) kazensko odgovarjajo. Prestopki po tem zakonu se kaznujejo z denarno globo do 10.000 ali odvzemanjem prostosti do 30 dni. Napram vsem onim delodajalcem, katerih učenci se do sedaj še niso vpisali v šolo in se dne 15. 9. ob pol 14. uri ne bodo javili pri pouku, se bo postopalo po zg. cit. Uredbi. MLO - Maribor-mesto, Odsek za delo

Javno cepljenje proti kozam! Vsi v letu 1946, v mesecu januarju in februarju 1947 rojeni - ali starejši otroci, ki doslej iz katerega koli razloga še niso bili uspešno cepljeni proti kozam, bodo cepljeni v sredo, dne 17. 9. ob pol 5. uri popoldne Krekov trg št. 2, Mestni dom. Cepljenje je obvezno.

»Antiskabična ambulanca« - ambulanca za zdravljenje garji MLO v Delavškem domu, Bleiweisova cesta št. 42, posluje od 15. sept. 1947, zopet vsak delavnik. Vsak mora prinesiti s seboj zdravniško napotnico, sveže perilo, brisačo in košček mila.

Dežurni lekarni v nedeljo, 14. septembra: Za VI. drž. lekarno V. drž. lekarna, Kongresni trg 12 lekarna Bohina, Rimska c. 41. Zdravniško dežurno službo v Mariboru opravlja od sobote 13. 9. opoldne do ponedeljka 15. 9. do 8. ure zjutraj dr. Radeš Franjo, Maistrova 18, Maribor.

Nedeljsko zdravniško dežurno službo v Celju vrši dne 14. t. m. tov. dr. Lovšin Janez, Gubčeva 8-I.

RAZNASALKO CASOPISA

za Ježico sprejme takoj uprva »Ljudske pravice«

RADENSKA SLATINA

zaloga za Ljubljano in okolico

NAVOD

LJUBLJANA-OKOLICA

Ljubljana, Aškerčeva 3

NEPRAVILNOSTI V ODKUPU PROSTIH KMETIJSKIH PRIDELKOV PO USTANOVAM

Razne ustanove, sindikati, menze in drugi večki potrošniki odkupujejo kmetijske proizvode po tržnih cenah in to franko dom pridelovalca. Zlasti opažamo to pri nakupu krompirja in letnega zelja v glavah. Tako postopanje je izigravanje predpisane cene, ker dejansko nakupno ceno za prevozne stroške povečuje.

S tem se povzroča ne samo zmeda v odkupnih cenah temveč tudi prekršek po zakonu o zatiranju nedovoljene trgovine, nedovoljene spekulacije in gospodarske sabotaže, obenem pa onemogoča nakupovanje vsem tistim ki se ravnaajo po predpisanih cenah.

Pri nakupu prostih poljskih pridelkov in živil je treba ločiti med odkupno ceno in med tržno ceno. Odkupna cena velja redoma za zakup franko doma pridelovalca odnosno zbiralnice ali vagon in po njej morajo odkupovati podjetja, ki kot grosisti preprodajajo naprej detaljstom.

Po tržnih cenah pa sme prodajati kmet na trgu, torej na drobno malemu potrošniku. Izjemoma pa smeta mali in veliki potrošnik po tržnih cenah nakupovati tudi pod pogojem, da ima pridelovalec blago na lastne stroške dostavi na dom čim pa veliki potrošnik blago prepelje na lastne stroške sme plačati samo grosistično odkupno ceno.

Zaradi pravilne orientacije navajamo ponovno odkupne in tržne cene za krompir in zelje v glavah, kjer so prekrški najpogostejši:

zelje: odkupna cena din 4 za kg. tržna cena din 5 za kg; krompir iz prostih viškov: odkupna cena din 3.25 za kg. tržna cena din 4 za kg.

Grosisti pa po tržnih cenah sploh ne smejo odkupovati.

Opozorjamo, da bomo vse kršitelje (tako nakupovalce, kakor tudi proizvalce) prijavi pristojnemu oblastvu v kaznovanje, blago pa se bo zaplenilo. - Urad za cene pri predsedstvu vlade LRS.

TRŽNI CENIK ŠT. 24 V LJUBLJANI

Zelenjava: buče jedilne kg 2 din, čebula kg 8 din, fižol v stroju kg 8 din, fižol luščen kg 12 din, korenje rdeče kg 6 din, koleraba podzemka kg 3 din, koleraba vrhna kg 10 din, krompir kg 4 din, kumare kg 4 din, ohrovt kg 6 din, paprika zelena kg 12 din, paprika za vlaganje kg 20 din, paradiznik kg 7 din, pesa rdeča kg 3 din, peteršilj kg 10 din, šopek 1 din, radič zelen očisteni mladi kg 14 din, solata endivija kg 10 din, solata glavna kg 12 din, salotka kg 11 din, špinata kg 14 din, zelje zgodnje kg 5 di n.

Sadje: breskve kg 6 do 10 din, grozdje kg 16 din, hruške kg 5 do 8 din, jabolka kg 5 do 7 din, slive kg 6 do 8 din.

Gobe: jurčki mladi kg 20 din, jurčki stari kg 12 din, lističe kg 15 din, liter 6 din.

Gorjanci cene so maksimalne za domače blago, prodajalci pa lahko prodajajo blago tudi po nižjih cenah. Prekoračenje cenika je kaznjivo za uvoženo blago (izven Slovenije) veljajo cene po kalkulaciji.

Ta cenik stopi v veljavo v ponedeljek dne 15. septembra 1947.

MALI OGLASI

MIRNA URADNICA išče majhno sobico vsaj za nekaj mesecev. Naslov v oglasnem oddelku »Ljudske pravice«.

PROGLASAM osebno izkaznico na ime Kuštrin Franc roj. 7. 3. 1925 in Kuštrin Marija roj. 8. 9. 1922, izdane od N. M. Kranj, za neveljavni. 428

UKRADENO mi je bilo moško rudeče kolo znamke »Kavčič« št. 10192 z evidenčno tablico št. 146441. Naprosam NM, če jim je kaj znano, naj sporoče NM Kranj 427

ZMOZNEGA SKLADISČNIKA iščemo za takojšen nastop. Nabavna in prodajna za druga Jesenice. 198

9 LET STARO KOBILO, prav dobro za vsako vožnjo, prodam ali zamenjam za kravo za plemo. Zg. Zadobrova 1. p. Polje. 4000

STAREJSO HIŠNO POMOČNICO za Doljco Lendavo išče tričlanska družina. Po možnosti z znanjem kuhe. Vprašati: Maribor, Pobrežje, Mejna ul. 26. 443

SOBNO KOMFORTNO STANOVANJE z vrtom v Siskli, zamenjam za moderno od 3 do 5 sobno stanovanje s centralno kurjavo v centru mesta. Ponudbe na oglasni oddelki »Ljud. pravice« pod šifro »Priporočam«. 4170

KUPIMO registrirno blagajno

Tovarna gumijevih izdelkov »Sava« - Kranj

Gateriste in cirkulariste

ZAPOSILIMO na naših žagah v Škofiji Loki, Kranju in okolici Bleda

Javite se na GORENJSKO GOZDNO GOSPODARSTVO - BLED

Po trudapolnem ustvarjajočem delu me je danes ob 0.20 ponoči za vedno zapustil moj dobri mož, brat, svak, stric

profesor

Berto Sirk

akademski slikar

Pogreb bo v ponedeljek ob 4 popoldne iz mrtvašnice na okoliško pokopališče.

Celje, Skopljce, Sv. Križ, Trst, Šoštanj, Zagreb, 13. sept. 1947.

Zalujoča žena Dora, sestri Gizela in Lučič, brat Lado in ostalo sorodstvo.

Okrajno avto-podjetje v Postojni

sprejme

2 avtomehanika specialista,

1 skladiščnika s prakso,

1 avtoličarja,

1 kleparja

Ponudbe poslati ali se osebno predstavili v Okrajnem avto podjetju Postojna

TOVARNA AVTOMOBILOV MARIBOR

sprejme takoj:

učnega mojstra-stругarja,

učnega mojstra-strojnega ključavničarja,

učnega mojstra-rezkarja,

učnega mojstra-brusilca,

učnega mojstra-orodjarja

Prednost imajo absolventi delovodskih in njim sorodnih šol.

Dalje sprejememo izučene in priučene rezkarje, brusilce, 10 avtokleparjev, 4 samostojne kolesarje in avtokaroserje, 10 kolarskih mojstrov in pomočnikov, 10 mizarjev in dva knjigovodja

RAZNAŠALKA

ZA »LJUDSKO PRAVICO« IN »SLOVENSKEGA POROČEVALCA« dobi takoj službo na JESENICAH. Mesečni zaslužek ca. 1700 dinarjev. Zglasiti se je v podružnici na Jesenicah, Gosposvetska 23.

Kupujemo čiste steklenice

z nepoškodovanim grlom, v velikosti 0.5, 0.7, 1 in 1.3 litra, po ceni 6.50 din. in steklenice za pivo po 2.- din za komad franko naše skladišče. Za vagonске pošiljke plačamo po dogovoru višje cene. Poškodovane steklenice odkupimo po odrejeni ceni kot črepinje. Odkup vrši naš obrat v Ljubljani. Vošnjakova 22b, telefon št. 44 45 in vse naše poslovalnice v Sloveniji in Slov. Primorju

»ODPAD«, direkcija, Ljubljana Kersnikova 7, telefon 46-64, 54-05

Kartotečno omaro

iz trdega lesa, v prav dobrem stanju primerno za zavarovalnico ali podobno - prodamo Poizve se v oglasnem oddelku »Ljudske pravice«.

OKLIC

Okrajno sodišče v Trbovljah razglaš. da je uvedlo postopanje o dopolnitvi zemljiške knjige za naslednje katastralne občine:

1. Knezdol od vložka 194 dalje;
2. Dol pri Hrastniku od vložka 369 dalje;
3. Sv. Jurij pri Loki od vložka 130 dalje (bivšega sod. okraja Lasko);
4. Brezje od vložka 100 dalje (bivši sodni okraj Brdo),

ker je zemljiška knjiga za zgoraj navedene katastralne občine in tam navedene vložke zaradi vojnih dogodkov pogrešana.

Vabijo se vsi prizadeti lastniki zemljišč in hipotekarni upniki, da prijavijo svoje pravice v treh mesecih od dneva tega razglaš. pri podpisnem sodišču. Okrajno sodišče v Trbovljah.

Okrajna poslovna zveza Rakeh kupi

dobro ohranjen osebni avtomobil

računski stroji za seštevavanje in odštevanje

računski stroji za deljenje in množenje ter pisalni stroji

Ponudbe z navedbo znamke in točnim opisom poslati na gornji naslov

V založbi »LJUDSKE PRAVICE« je izšla oročura:

PETLETNI PLAN LRS

za razvoj gospodarstva Ljudske republike Slovenije v dobi 1947-1951

Vsebuje tudi govore:

Mihe Marinka, Borisa Kidriča, Sergeja Krajgherja, Franca Leskoška, ložeta Levstika, Lidije Šentjure in Marijana Breclja

CENA DIN 11.-

Dobi se v upravi »Ljudske pravice«, v njenih podružnicah po deželi in v vseh knjigarnah

V ZALOŽBI »LJUDSKE PRAVICE« JE IZSEL roman

»V STALINGRAJSKIH OKOPIH«

VIKTORJA NEKRASOVA

ki je letos dobil II. Stalinovo nagrado. Roman popisuje življenje rdečearmejcev v veliki zgodovinski bitki pri Stalingradu. Obsega 263 strani in stane 37 dinarjev.

DOBI SE V VSEH NJENIH PODRUŽNICAH IN KNJIGARNAH

IŠČEMO

trgovske pomočnike

železninske stroke in administrativne moči

večše splošne železninske stroke.

Ponudbe na

Direkcijo trgovskih podjetij MLO, Ljubljana, Kongresni trg 15.

IŠČEMO

v šiviljski stroki dobro izurjeno mojstrico

za vodstvo mestnega podjetja za šiviljstvo.

Ponudbe poslati na MESTNI LJUDSKI ODBOR SKOFJA LOKA

KNJIGARNA IN ANTIKVIARIAT CANKARJEVE ZALOZBE LJUBLJANA - MIKLOSICEVA C. 16

KUPUJE IN PRODAJA ANTIKVARICNE KNJIGE V VSEH JEZIKIH

»MLADINSKA KNJIGA«

OPOZARJA NA KNJIŽNE NOVOSTI

Jože Pahor: OTROK ČRNEGA RODU. Roman. Broš 43.-, vez 51.- din

Branko Rudolf: POD ZVEZDO. Igra za lutke. 11.- din

Branko Čopić: PARTIZANSKE PRIPOVEDKE. 26.- din

St. C. Daskalov: POT. Roman bolgarske mladine Broš 49.-, vez 67.- din

František Langer: UPORNIK JARKA Mladinska povest. Broš 28.-, vez 40.- din

J. Kaden Bandrovski: NAD BREGOM VELIKE REKE. Autobiografske črtice poljskega pisatelja. Broš 23.-, vez 38.- din

III. KONGRES LJUDSKE MLADINE SLOVENIJE. 16.- din

Valdgard: ALI JE ŽIVLJENJE NA PLANETIH. 8.- din

VSA DELA SO ILUSTRIRANA

Kvarnerska riviera

Opatija-Lovran

lesenska sezona september-oktober

Kopališča in plaže v polnem obratu

2 hotela specialne kategorije

14 hotelov kategorije II/1

23 hotelov in penzionov kategorije II/2

Dnevni koncerti na prostem

14. septembra motociklistično in avtomobilsko prvenstvo FLRJ 1947

15. do 20. septembra mednarodni teniški turnir

Zaradi številnega obiska prosimo, da izvršite rezervacije pravočasno v vseh poslovalnicah

PUTNIKA

(Turistični urad MLO, Opatija)

Glavni urednik: Ivan Bratko - Naslov uredništva: Kopitarjeva 6. - Uprava: Kopitarjeva 2. - Telefon uredništva in uprave: 52 61 do 52 65. - Telefon naročniškega odd.: 30-30. Telefon oglašnega odd.: 36 85 Štev. ček. rač. 60.4045-22